

Illuster : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404256>

Oude luister

Restauratie maakt Academiegebouw publieksvriendelijk

De vraag naar God

Beroep: dominee

Netwerken en workshoppen

Universiteitsdag 2002

luister

**Inschrijven is meedoen,
meedoen is slagen**

Bachelor-master in Utrecht

Kwartaalblad voor de afgestudeerden van de Universiteit Utrecht • Nr 27 • Juni 2002 • Oplage 60.000 • www.alumni.uu.nl

Universiteit Utrecht

Foto: Bert Nienhuis
Column Paul Schnabel

Steeds minder bèta

Meisjes zijn in het algemeen de betere studenten. Dat is op de middelbare school al zo, het blijkt ook bij allochtonen en het is in het hoger onderwijs niet anders. Heel voorzichtig klinkt nu zelfs de roep om meer steun en begeleiding bij al te heftig puberende jongens, die door hun hormonale onrust qua schoolprestaties zouden achterblijven en de boot naar de universiteit dreigen te missen. Het is nog niet zo ver, dat er al gedacht wordt over een 'MMS' voor jongens, maar de reflex die nu ook de omkering in de sekse-ongelijkheid in de onderwijsdeelname wil aanpakken, is onmiskenbaar aanwezig. Voorlopig is er echter misschien toch eerder reden om bezorgd te zijn over het dalende aantal inschrijvingen bij de universiteiten voor pure bètavakken als wis-, natuur- en scheikunde. Heel weinig meisjes kiezen deze vakken, die trouwens ook bij jongens niet erg populair zijn. Alle Westerse landen kampen met dit probleem. De oplossing is ook overal dezelfde: de import van buitenlands talent, vooral uit Oost-Europa en Azië. Waarom deze vakken – toch al relatief klein – zo weinig populair zijn en ook nog aantrekkingskracht verliezen, is niet helemaal duidelijk. Er wordt gewezen op de opkomst van toegepaste bètawetenschappen als informatica en accountancy. Daarnaast speelt mogelijk een rol dat veel VWO-studenten met een bètapakket ook goede alfa's en gamma's zijn. In een studie die alleen op hun bètakant gericht is, zijn ze dan niet zo geïnteresseerd. Hier liggen – inmiddels al bij Utrecht University College succesvol gebleken – mogelijkheden voor een breed opgezette bacheloropleiding, die beter aansluit op het benijdenswaardige intellectuele potentieel waar veel bèta's over beschikken. De universiteiten hebben inmiddels samen actie ondernomen om snel te komen tot de bundeling van hun bèta- en alfa- studies in brede, driejarige bachelorstudies.

Sommigen zien de tanende belangstelling voor de bètavakken en, in vervolg daarop, ook voor het doen van wetenschappelijk onderzoek als een tragisch gevolg van de 'ont-academisering' van het VWO. Steeds minder docenten in het VWO hebben zelf een bètaopleiding of zien zichzelf nog als representant van de wetenschap. Benoemingen van VWO-docenten aan universiteiten komen nauwelijks meer voor, terwijl vooral het gymnasium vroeger toch de plaats was waar een universitaire carrière werd voorbereid. Tenslotte is er dan ook de toch wat onthutsende verklaring dat bètatalent nu eenmaal relatief schaars is. Toen de universiteiten nog relatief klein waren, hadden deze talenten meer dan anderen de kans om tot de collegebanken door te dringen. Anders gezegd, er valt niet veel meer talent te halen. De omstandigheid dat zoveel verder goed presterende gammastudenten met name problemen hebben met statistiek levert op zijn minst 'circumstantial evidence' voor deze stelling op.

Ik had er zelf ook altijd moeite mee, al heb ik gelukkig alle tentamens statistiek wel in één keer gehaald. Ik was altijd als de dood voor de herkansing.

[Paul Schnabel, alumnus sociologie
directeur Sociaal en Cultureel Planbureau]

Reageren? Illustrer.redactie@csc.uu.nl

6 Studentenactivist wordt hoogleraar

Interview Lex Heerma van Voss

10 Breuk met traditie

Bachelor-master in Utrecht

12 Kerkdienst in de bajes

Beroep: dominee

14 Afstuderen op meesterboef

Gerrit de Stotteraar herleeft

15 Terug naar de Universiteit

Universiteitsdag 2002

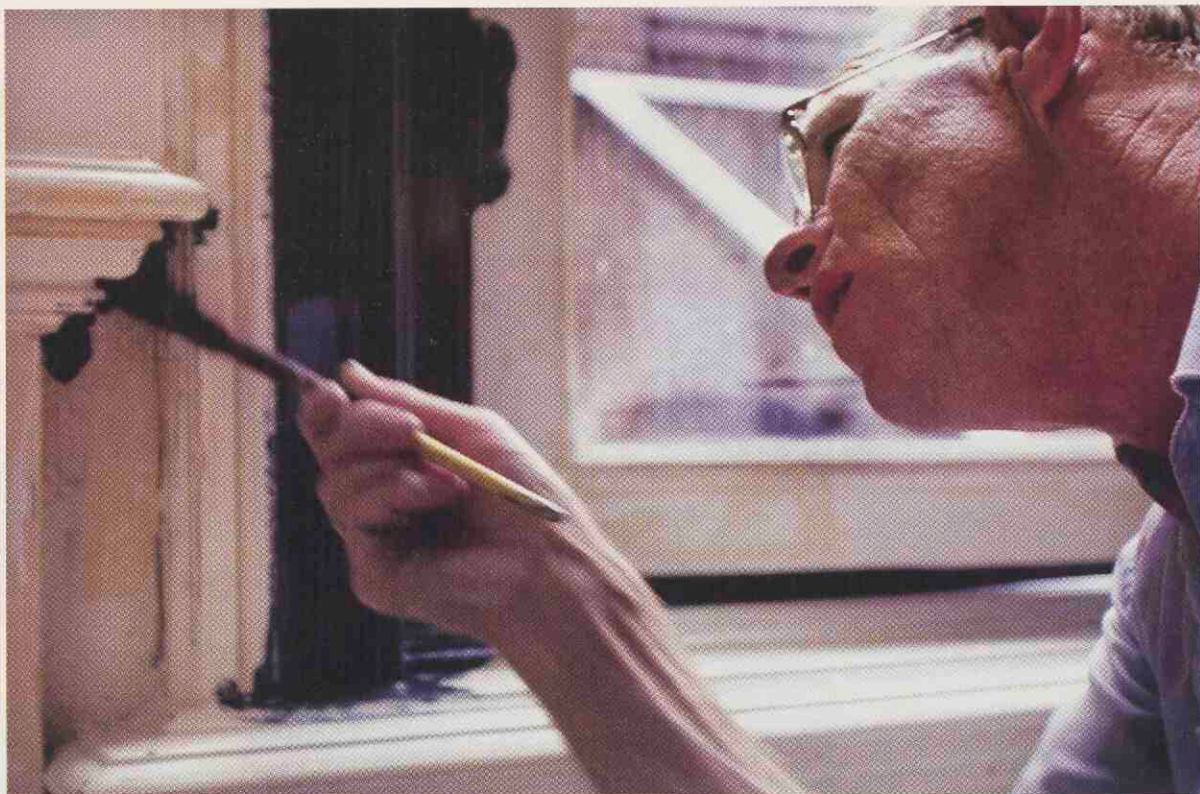
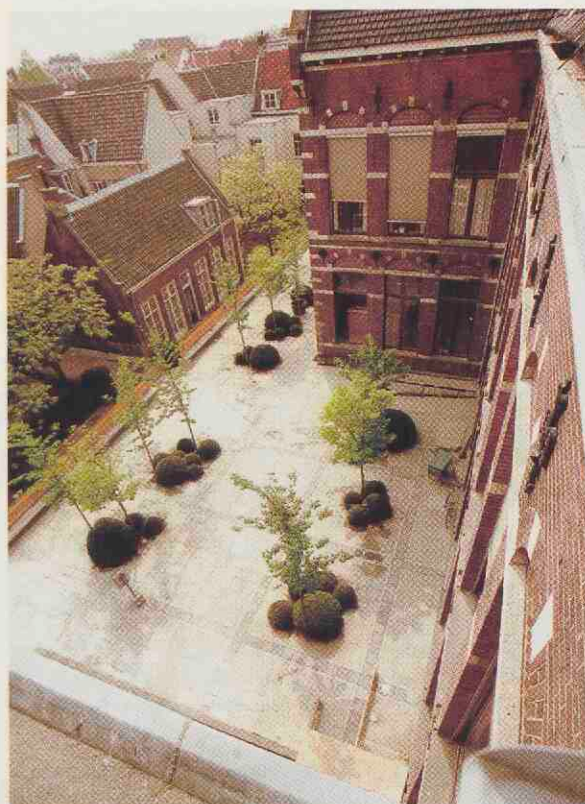
En verder:

Nieuws	4
Oud-studenten koesteren literair talent	8
De leermeester: Peter van Toor over Vening Meinesz	9
Cursisten met levenservaring	16
Alumniservice	18
Publicaties	23
Column: Bas Haring	24
De Zijsprong van jazzpianist Robert Rook	24

Foto omslag:

Op 30 mei jl. vierde de tweede lichting van het University College Utrecht het afsluiten van de bacheloropleiding in de Domkerk.

Foto's: Harry Boerma en Marinj Alders

Academiegebouw herkrijgt oude luister

Het Academiegebouw van de Universiteit Utrecht is na een grondige restauratie opengesteld voor publiek. Promoties en oraties vinden nu weer plaats in het 'ceremoniële hart' van de universiteit.

Doel van de aanpassing: herstel van de klassieke allure en een publieksvriendelijker uitstraling.

Architect en aannemers hadden exact vier maanden voor de eerste fase van de restauratie van het Academiegebouw. Meer ruimte was er niet om het gebouw in oude luister te herstellen. Architectenbureau Fritz had wel graag meer tijd gehad. 'Wij hebben de universiteit geadviseerd om het gebouw een jaar te sluiten', vertelt projectleider Marjella Prins. 'Maar de universiteit vindt het té belangrijk dat promovendi de 'dag van hun leven' in het Academiegebouw luister bij kunnen zetten.'

Geen haastklus

Toch is de renovatie geen haastklus geworden. Architect Maarten Fritz is twee jaar bezig geweest met de voorbereiding en maakte keiharde afspraken met zijn aannemers. In januari begon de eerste fase, begin mei was de oplevering. De grote kamers op de begane grond en de eerste verdieping zijn klaar. Na 20 juni worden de andere zalen afge maakt. Bij de opening van het academisch jaar in september moet die fase zijn afgerond. De restauratie van de aula komt volgend jaar aan de beurt.

Introvert gebouw

Twee jaar geleden werden sommige zalen in het Academiegebouw nog voor onderwijs gebruikt. Vanaf nu heeft het alleen nog de functie van ceremonieel hart van de universiteit. Dat uitgangspunt speelde een belangrijke rol in de plannen van de architect. Maarten Fritz heeft het 'intro-

verte' gebouw meer naar buiten gericht. Was er voor de verbouwing sprake van één donkere gang door het midden van het complex, nu zijn er drie wegen die de bezoeker door het gebouw leiden. Eén met uitzicht op de nieuw aangelegde tuin. Fritz: 'Gasten zijn gespannen op een belangrijke dag als een promotie of oratie. Vaak wisten ze niet waar ze zich bevonden in het gebouw. Sommigen dachten dat ze in de Domkerk waren beland als ze bij de aula arriveerden. Dat bevorderde de gastvrijheid niet. Met de nieuwe indeling is dat geen struikelblok meer.'

Sommigen dachten dat ze in de Domkerk waren beland

Fritz heeft geprobeerd de klassieke harmonie terug te brengen en de oorspronkelijke hiërarchie van de indeling in ere te herstellen. De faculteitskamers boven hebben weer plafonds met fraai stucwerk gekregen, een stoffen behang en een geveerde lambrisering. De onderwijskamers beneden moeten het doen met een houten plafond, geveerde wanden en een blankhouten lambrisering.

Opening

Maar de nieuwe harmonie ontkomt niet aan de eisen van deze tijd. In de benedenzalen zullen de bekende groene bordjes 'nooduitgang' terugkeren. Ook al vallen ze uit de toon in deze academische omgeving. 'Je krijgt wel een hoop vrijstellingen van toezichthoudende instanties', vertelt Marjella Prins, 'maar aan de veiligheid worden geen concessies gedaan.'

De officiële opening van het Academiegebouw zal eind oktober of begin november plaatsvinden met een speciaal onderdeel voor alumni. In het septembernummer van *Illuster* volgt meer informatie.

[Jurgen Swart / *UMagazine*]

Oproep aan de lezer

Heeft u zelf een bijzondere herinnering aan het Academiegebouw? Schrijf uw verhaal (maximaal 100 woorden) op en stuur het voor 20 juli naar: Redactie *Illuster*, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht, e-mail: illuster.redactie@csc.uu.nl

Nieuws

Foto: Kees Rutten

Dag van het Aangespannen Paard

'Het jaarlijks hoogtepunt van de faculteit Diergeneeskunde', noemt de organisatie het zelf. Hoewel, vanwege de MKZ-crisis moest de faculteit het vorig jaar zonder dit hoogtepunt doen. Maar dit jaar was het weer zover: de Dag van het Aangespannen Paard. Voor studenten, medewerkers, alumni en 'burgers', zoals de bewoners van de stad en provincie in studentenjargon heten.

Als vanouds stond de Yalelaan op 18 mei helemaal in het teken van het aangespannen rijden. Zes studenten hebben het festijn georganiseerd, bijgestaan door een tachtigtal vrijwilligers.

Een marathon met zes hindernissen, concoursrubrieken met de keuring van de aanspanningen en demonstraties waren er te bewonderen. [Ublad]

Sociale Bedrijfscultuur helpt herintreders

Een goede sfeer in een organisatie is van cruciaal belang voor de succesvolle reïntegratie van werknemers die na een lange ziekte weer gedeeltelijk aan het werk gaan.

Dat concludeert econome Stella den Uijl uit onderzoek bij zestien organisaties in Nederland, Duitsland en Zweden. Hoe goed bedoeld het overheidsbeleid ook is, en hoe gericht de regelgeving, zonder commitment binnen de organisatie waar de betrokkene aan de slag moet, heeft reïntegratiebeleid maar weinig kans van slagen.

Den Uijl, als docent-onderzoeker verbonden aan het Utrechtse Economisch Instituut, voerde voor haar onderzoek zestien casestudies uit. Het resultaat van het onderzoek lijkt op het eerste gezicht niet heel opzienbarend, maar de onderzoekster vindt het verrassend dat de volgende factoren er blij-

baar weinig toe doen: de economische situatie van een land, het overheidsbeleid, de wettelijke regelgeving en het instrumentarium dat de organisatie gebruikt om reïntegratie te bevorderen. Cruciaal blijkt de bedrijfscultuur.

Een andere voorwaarde voor een succesvol reïntegratieproces is dat een bedrijfsarts, liefst van een interne Arbo-dienst, contact houdt met de initiatiefnemer van reïntegratie. Deze initiatiefnemer is in de onderzochte organisaties vaak een zeer gemotiveerde medewerker van de afdeling personeelszaken of de interne Arbo-dienst die de wetgeving rond reïntegratie goed kent.

Succesvolle reïntegratieprocessen is verschenen bij uitgeverij Eburon: www.eburon.nl

Nederlandse film in Los Angeles

Eind september organiseert de Universiteit Utrecht samen met de Universiteit van Californië (UCLA) een festival met Nederlandse films aan de Amerikaanse westkust. Het thema is 'Oorlog en verzet in Nederland'.

Sinds een paar jaar bestaat er een intensieve uitwisseling tussen het History Department van de universiteit in Los Angeles en de letterenfaculteit van de Universiteit Utrecht. Professor dr. Mijnhardt, mede-initiatiefnemer van het festival: 'In Los Angeles bestaat grote belangstelling voor de Nederlandse cultuur en geschiedenis. Ik geef daar elk jaar een seminar over. Docenten wisselen onderling uit. En we zijn bezig met de voorbereiding voor een wisselleerstoel. We willen nog meer gebruik maken van elkaars expertise en meer activiteiten organiseren voor een breder publiek. Zo ontstond het idee voor dit filmfestival. De dochter van Paul Verhoeven studeert aan het History Department en zo kwamen we in con-

tact met hem. De gezamenlijke interesse leidde al snel tot het thema van het festival: Oorlog en verzet in Nederland. Het festival opent met de Sol-daat van Oranje en Paul Verhoeven houdt een lezing'. Mijnhardt: 'Mijn collega David Kunzle is bezig met de voltooiing van een boek over 'prent en plaat van oorlog in de 16e en 17e eeuw'. Dit, gecombineerd met het beeldmateriaal uit de 20e eeuw, vormt het onderwerp van de lezingen.' Het festival is bedoeld voor Utrechtse alumni die aan de Amerikaanse Westkust wonen, van de Rocky Mountains tot aan de zee. Mijnhardt: 'Naast interessante films en lezingen, is er tijd om de banden met andere Utrechtse alumni aan te halen of te versterken. Dit is het eerste alumnifestival aan de Westkust, maar het lijkt me een goede binnenkomer.'

Meer informatie over dit driedaagse festival op 27, 28 en 29 september in Los Angeles op pagina 20.

Utrechtse studenten stemmen links

De meeste Utrechtse studenten hebben bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer links gestemd. Dat blijkt uit een korte analyse van het stemgedrag van bewoners van de drie grootste Utrechtse studentencomplexen. De Lijst Pim Fortuyn kreeg zo'n vijf procent van de stemmen.

GroenLinks was op de stembureaus op de Ina Boudier Bakkerlaan (IBB-complex), de Krammlaan (Tuindorp West-complex en Van Liefland) en de Padualaan (Cambridgecomplex) verreweg de populairste partij. Op IBB en Tuindorp-West ging ongeveer een kwart van de stemmen naar die partij. De PvdA en de SP kregen hier na GroenLinks de meeste stemmen.

Opvallend is dat de bewoners van de Cambridgeaan meer in lijn met de landelijke ontwikkeling dachten. GroenLinks behaalde weliswaar negentien procent van de stemmen, maar het CDA was hier de tweede partij. De resultaten komen grofweg overeen met de uitkomsten van de studentenenquête die de Volkskrant in samenwerking met de universiteitsbladen

enkele weken voor de verkiezingen hield. De moord op Pim Fortuyn lijkt geen groot effect te hebben gehad op het stemgedrag van studenten. Zoals voorspeld stemde zo'n vier tot vijf procent van de Utrechtse studenten op de LPF. Landelijk behaalde de LPF 17 procent, in Utrecht 14 procent.

De Utrechtse docent-onderzoeker en universiteitsraadslid Vivien van Geen mag zich sinds vorige week lid van de Tweede Kamer noemen. Van Geen zal blij zijn dat ze niet een plaatsje lager op de lijst van D66 was geplaatst. Als nummer zeven redde zij het op het nippertje. Bij het referendum rondom het Utrechtse stationsgebied kozen de Utrechtse studenten veel minder afwijkend. De resultaten op de drie stembureaus weerspiegelden vrijwel exact het algemene Utrechtse beeld. Zestig procent koos voor de 'ruime en groene' variant A. Een kwart van de kiezers zag meer in het grootstedelijk karakter van variant I. Vijftien procent stemde blanco.

[XBIUblad]

Personalia

- **Drs. Rob Olthof MBA** is met ingang van juni benoemd tot directeur Onderzoek van het Universitair Strategisch Programma (USP) van de Universiteit Utrecht. Olthof was voorheen Clustermanager bij Novem BV, de aan EZ gelieerde uitvoeringsorganisatie voor energie- en milieubeleid. Hij gaf daar onder meer leiding aan onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's op het gebied van duurzame energie. Olthof studeerde Natuurkunde aan de Universiteit Utrecht.
- **Ds Ab Harrewijn**, lid van Groen Links in de Tweede Kamer, is overleden. Harrewijn studeerde in 1982 af aan de faculteit Godgeleerdheid van de Universiteit Utrecht.
- De Minerva-Prijs 2002, van de Stichting FOM, is toegekend aan de Utrechtse alumna **dr. Suzanne Hulscher**. De toekenning geldt voor de beste wetenschappelijke publicatie in de afgelopen twee jaar van de

hand van een vrouw, over een natuurkundig onderwerp. Hulscher krijgt de prijs voor een artikel in het tijdschrift *Journal of Geophysical Research*. Ze vergelijkt hierin voorspellingen over en waarnemingen van zandgolven en zandbanken in de Noordzee. Hulscher, die in Utrecht theoretische natuurkunde heeft gestudeerd en in 1996 promoveerde, werkt als universitair hoofddocent mariene dynamica aan de faculteit Construerende Technische Wetenschappen van de Universiteit Twente.

- **Hinske Arts** wordt eind juni secretaris van de Landelijke Studenten Vakbond. Arts haalde haar bachelortitel aan het University College Utrecht.
- Op zaterdag 25 mei is **prof. dr. Kees Vellekoop** door een tragisch verkeersongeval om het leven gekomen. Hij was hoogleraar Muziekgeschiedenis voor 1600 bij de faculteit Letteren.

Promotienieuws

Maandelijks promoveren aan de Universiteit Utrecht tientallen onderzoekers. Hieronder een aantal samenvattingen van nieuws-waardige dissertaties. Meer informatie: www.uu.nl/nieuws

Herseninfarct

Magnetic Resonance Imaging (MRI) is een beeldvormende techniek die gebruik maakt van een heel sterke magneet. Hiermee kunnen foto's worden gemaakt van dwarsdoorsneden van het lichaam. Diffusiegewogen MRI is een relatief nieuwe techniek, die gevoelig is voor de veranderingen die tijdens een herseninfarct optreden in de hersencellen. Uit het onderzoek van Maarten Lansberg blijkt dat een herseninfarct in een vroeg stadium veel beter is aan te tonen met diffusiegewogen MRI dan met andere technieken, zoals de CAT-scan en traditionele MRI. Het onderzoek laat eveneens zien dat het beschadigde hersenweefsel zich bij een herseninfarct via een vast patroon ontwikkelt. Deze informatie kan van nut zijn voor toekomstig onderzoek, waarin diffusiegewogen MRI wordt gebruikt om aan te tonen of een bepaalde behandeling al dan niet effectief is. Lansberg promoveerde op 27 mei aan de faculteit Geneeskunde.

Algebra

Barbara van Amerom maakte lesmateriaal waarmee leerlingen van de basisschool betekenisvolle algebra kunnen ontwikkelen. Ze promoveerde op 16 mei aan de faculteit Wiskunde & Informatica. De promovenda ontdekte dat leerlingen al op de basisschool goed weg weten met vraagstukken waarin geredeneerd moet worden met onbekende hoeveelheden. Leerlingen zijn in staat te laten zien dat vergelijkingen op verschillende, creatieve manieren kunnen worden opgelost. Ze hebben echter moeite om het oplossingsproces in formele taal te beschrijven. De overgang van rekenen naar algebra kan vereenvoudigd worden: de promovenda beveelt aan om al op de basisschool te beginnen met rekenactiviteiten die aanleiding geven tot het bedenken van informele notaties.

J. van Somer,
Slapende monnik
wordt door een non
met een haartang
gewekt

Pornografie

Inger Leemans onderzocht waarom, juist aan het einde van de zeventiende eeuw, bij Nederlandse auteurs interesse ontstond voor pornografie. Wie waren de auteurs van deze romans, wie gaven ze uit, wie lasen ze? Maar vooral: wat wilden deze pornografen kwijt? De promovenda plaatst de Nederlandse pornografische romans in de context van de romanontwikkeling, de Europese pornografische traditie en de radicale Verlichting. De gematigde brave burger moet in deze studie voor korte tijd plaatsmaken voor de radicale libertijn, die niets liever doet dan de heilige huisjes omver trappen en de onderkant bovenhalen. Leemans promoveerde op 3 mei aan de faculteit Letteren.

Kort

Superbus

Hij is 25 meter lang en kost bijna € 400.000,-. Vanaf september gaat de nieuwe dubbelgelede bus rijden op de Utrechtse 'studentenlijn' 12. Met 23.000 reizigers per dag is de route naar De Uithof de drukste buslijn van Nederland. In de nieuwe bussen kunnen per rit 148 passagiers worden vervoerd. In totaal zullen er vijftien van deze ultralange bussen door Utrecht gaan rijden.

Rookverbod

Met ingang van het nieuwe collegejaar mag in universitaire gebouwen nergens meer worden gerookt. Ook bij koffieautomaten en op werkkamers, waar men er tot nu toe samen uitkwam, is roken voortaan uit den boze. Met deze strenge aanpak wil het College van Bestuur een einde maken aan de huidige situatie. Op dit moment is roken nog op een beperkt aantal plaatsen binnen de gebouwen toegestaan.

Genomics

Het Nationaal Regieorgaan Genomics heeft het Utrechtse voorstel voor de oprichting van een Centrum voor Proteomics in eerste instantie niet geaccepteerd als zwaartepunt. Van de elf ingediende voorstellen zijn er wel meteen vier geselecteerd: twee daarvan met een stevige Utrechtse inbreng. De eerste is het voorstel voor Cancer Genomics met de Utrechtse ABC-hoogleraren Bos, Clevers en Plassterk. Het tweede voorstel betreft Biosystems Genomics, waarin de Utrechtse faculteit Biologie een grote rol speelt.

Kieljachtzeilen

De Utrechtse studentenzeilvereniging Histos heeft het Nederlands studentenkampioenschap kieljachtzeilen in Hoorn gewonnen. Hiermee verwerft Histos zich een startplaats voor de wereldkampioenschappen. Deze vinden in september plaats in Frankrijk. De vijf studenten van het team zijn momenteel druk bezig met hun training en hun zoektocht naar sponsors.

Foto: Evelynne Jacq

‘Waarom is er in Nederland geen socialisme?’ De oratie van Lex Heerma van Voss in maart droeg een welhaast profetische titel. Een voormalig studentenactivist keert terug naar de Universiteit Utrecht als bijzonder hoogleraar in de geschiedenis van arbeid en arbeidsverhoudingen sinds 1870. ‘We geloofden echt dat de communistische revolutie in Nederland mogelijk was.’

'We geloofden echt dat de revolutie mogelijk was'

'Het zou natuurlijk mooi zijn als ik kon zeggen dat ik in mijn oratie de verkiezingsuitslag heb voorspeld, maar daar ging mijn verhaal niet over. Toch denk ik wel dat mijn onderzoek iets kan bijdragen aan een beter begrip van wat er in Nederland aan de hand is. Pakweg honderd jaar geleden vond men het vanzelfsprekend dat een moderne kapitalistische economie zou leiden tot de opkomst van een sterke socialistische arbeidersbeweging. Inmiddels weten we dat werknemers in de praktijk helemaal niet zo strijdbaar zijn. Lid worden van een vakbond is maar een van de alternatieven. Ik ben gaan kijken naar de meest voorkomende beroepen voor mannen en vrouwen in de afgelopen honderd jaar. Eerder waren landarbeiders en dienstbodes in de meerderheid, niet bepaald beroepen met een hoge organisatiegraad. Alleen rond 1960 komt bij mannen een echt arbeidersberoep, te weten metaalarbeider, het meest voor. Weet je wat op dit moment het meest voorkomende beroep voor mannen in ons land is? Dat is medewerker groothandel. Alleen al op basis van dit soort gegevens kun je concluderen dat een socialistische meerderheid in Nederland hoogst onwaarschijnlijk is.'

Lex Heerma van Voss (47) houdt zich nu al ruim vijftien jaar bezig met onderzoek naar de arbeidersbeweging in ons land. 'Wat ik als historicus te weten wil komen is hoe het alledaagse leven van mensen eruit heeft gezien. Niet alleen omdat ik het interessant vind, maar ook omdat het relevant is. De loop van de geschiedenis wordt voor een belangrijker deel bepaald door vaak nauwelijks merkbare sociale en economische ontwikkelingen dan door grote mannen en hun beslissingen.'

Onderzoekje spelen

De liefde voor de geschiedenis zat er al vroeg in. 'Tijdens mijn lagere schooltijd ging ik al met een vriendje naar het Legermuseum om daar 'onderzoekje' te spelen. Ik las ook veel; Ivanhoe, oorlogsverhalen. Dat gaf nog wel eens problemen thuis, want mijn moeder was overtuigd pacifiste. Zij vond dat oorlog niet iets was om na te spelen. We zijn uiteindelijk gekomen op een compromis: de Amerikaanse burgeroorlog mocht wel, de Eerste Wereldoorlog niet, dat was te dichtbij en te akelig.'

Het verbaasde niemand dat Heerma van Voss in 1973 in Utrecht geschiedenis ging studeren. In die tijd betekende dat bepaald niet dat je meteen de boeken indook. 'Ik was opgevoed met het hart links. Het sprak vanzelf dat ik lid werd van de USF, de studentenvakbond. Een van de eerste dingen die ik deed was het Academiegebouw bezetten als protest tegen de verhoging van het collegegeld tot duizend gulden. Toen was dat heel normaal. Het klimaat aan de uni-

versiteit was activistisch. In mijn jaar zaten twee leden van het corps. Allebei aardige jongens, die echt wat in hun mars hadden. Maar ze zaten apart op een eiland. Zo was de sfeer.'

'Een activistencarrière had een zelfde soort vanzelfsprekendheid als een corpslidmaatschap voor onze vaders. Mijn opa had in Utrecht in de senaat gezeten, mijn vader was rector van het corps in Leiden geweest, ik werd voorzitter van de USF. Als ik in mijn vaders tijd had gestudeerd, was ik waarschijnlijk ook corpslid geworden en ik denk dat hij in mijn tijd bij de USF was gegaan. Hij heette in Leiden niet voor niets 'rooie Thieu'.'

Het eerste dat ik deed was het Academiegebouw bezetten

Professorenkindertjes

Als zoon van een hoogleraar (Egyptologie) was Heerma van Voss een buitenbeentje in de ogen van radicale USF-ers.

'Bas Nugteren, Maarten Prak, Annette Nuboer en ik werden door CPN-studenten voorman Geert van der Kolk de professorenkindertjes genoemd. Niet alleen vanwege het beroep van onze vaders, maar ook omdat wij moeilijk deden over hoe onze eisen precies verwoord moesten worden. Met de kretologie van de hard-liners konden wij niets.'

In 1977 werd Heerma van Voss lid van de Universiteitsraad, waar hij zorgde voor een forse cultuuromslag. 'De studentenfracties vóór mij bestonden uit geharde activisten met als enig doel om overal tegen te stemmen. Want het was toch allemaal één groot complot tegen de studenten. Ik vond dat niet zo productief. In de instituutsraad van

geschiedenis en het faculteitsbestuur van Letteren had ik gemerkt dat er wel degelijk naar studenten geluisterd werd. Ik wilde wel eens weten of dat in de U-Raad ook haalbaar was. Voor het College van Bestuur kwam dat als een koude douche. Dat ze opeens op argumenten moesten ingaan. In het begin werd er niet of nauwelijks naar me geluisterd. Pas in de loop van dat jaar veranderde dat. Ze merkten dat wij ons te pletter werkten om een goed gedocumenteerd standpunt in te nemen.'

Middenveld

Lex Heerma van Voss houdt zich als wetenschapper nu al jaren bezig met onderzoek naar de arbeidersbeweging in Nederland. In 1991 promoveerde hij in Utrecht op een onderzoek naar de kosten van de in de jaren twintig doorgevoerde arbeidstijdverkorting. Sinds 1994 is het International Institute of Social Studies in Amsterdam IISS zijn werkgever. En nu is hij ook bijzonder hoogleraar in Utrecht. Hij stelt nadrukkelijk dat hij historicus is en geen sociaal wetenschapper. Toch wil Heerma van Voss wel degelijk een bijdrage leveren aan een beter begrip van het hier en nu. Je moet als historicus bescheiden zijn, maar ik vind wel dat je moet proberen om een bijdrage te leveren. Ik ben een paar weken geleden met een wetenschappelijke delegatie in China geweest om met beleidsmakers te praten over de vrijheid van vakorganisaties. Voor een moderne staat zoals China wil zijn, is ten aanzien van vakbondsorganisatie geen sprake van keuzevrijheid. Een moderne economie kan alleen floreren in landen waar burgers in vrijheid een maatschappelijk middenveld kunnen laten ontstaan. Het overkomt je als historicus niet vaak dat je het voor beleidsmakers zo praktisch kunt maken, maar het is wel wat ik zoek in het vak.'

[Erik Hardeman/Ublad]

Ab Harrewijn

Twee jaar voordat Heerma van Voss USF-voorzitter werd, bekleedde Ab Harrewijn, het onlangs overleden Kamerlid voor Groen Links, die post. Hoewel theologiestudent Harrewijn overtuigd communist was, herinnert Heerma van Voss zich hem als een van de toleranter CPN-leden. 'In die tijd sprak het voor zich dat de voorzitter van de USF lid van de CPN was. Toen ik als niet-communist kandidaat werd gesteld, stuitte dat op verzet. Er moet binnen de Utrechtse CPN-studentengroep zelfs een debat gevoerd zijn over de vraag of dat wel kon, of men dat verworven recht wel zo gemakkelijk moest opgeven. Later heb ik gehoord dat Ab Harrewijn vond dat de meest geschikte kandidaat het moest worden.'

'Ik kon het prima met Ab vinden, ondanks onze ideologische verschillen. Je kunt het je nu niet meer voorstellen, maar in die tijd geloofden we serieus dat de communistische revolutie mogelijk was, ook in Nederland. Wat waren we altruïstisch. Ik heb een keer met Ab zitten praten over wat er met de niet-communisten zou gebeuren als hij en zijn kornuiten de macht in Nederland zouden overnemen. We waren het erover eens dat mensen zoals ik, die actief waren in de USF, als eersten zouden worden opgepakt en in een kamp gestopt. Van dat soort lastige mensen hielden de communisten helemaal niet. We hebben zitten fantaseren dat dat kamp op Texel zou komen, mooi in de duinen, en dat Ab daar als bewaker zou worden aangesteld. Dat leek ons allebei wel wat.'

De Sprong

Afgestudeerd, en dan?

Renate Moerman, dik twee jaar geleden afgestudeerd in Communicatiekunde, werkt vier dagen per week als content-manager voor O' Neill, fabrikant van surfkleding. Maar regelmatig gaat ze een paar maanden op surftrip.

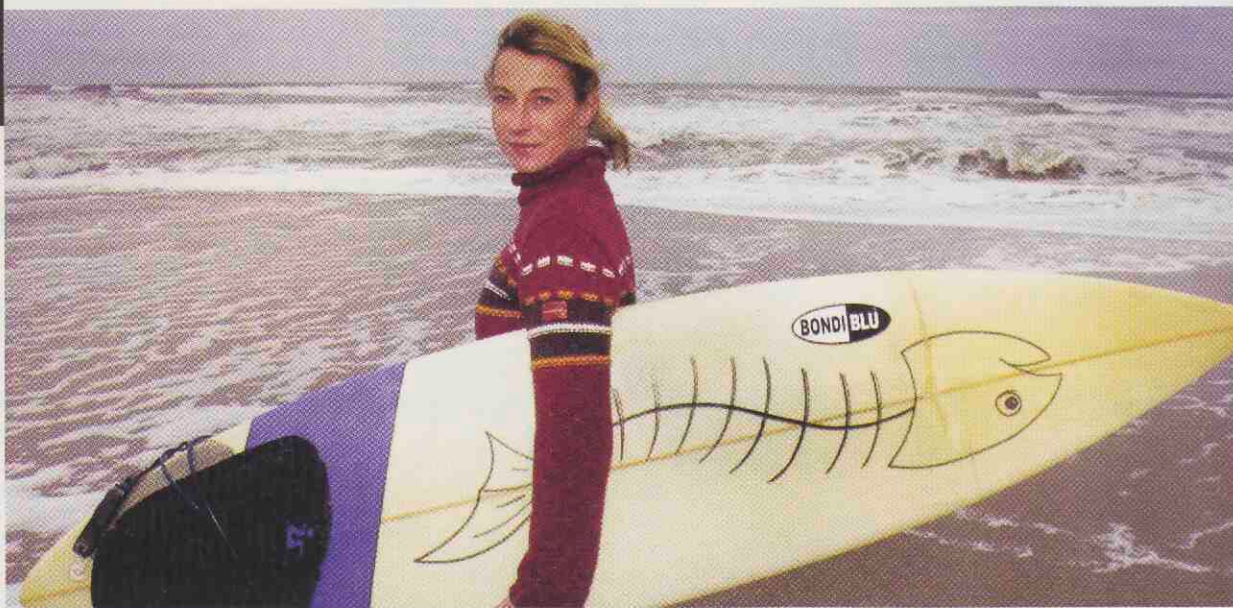

Foto: Maarten Hartman

'Als er golven zijn kom ik niet'

Moerman wisselt lange perioden van werken af met verblijven in een warm en zonnig buitenland met 'goede golven'. Sinds februari is ze terug van een surftrip van drie maanden op Fuerte Ventura, een van de Canarische eilanden. Tijdens een vakantie in Frankrijk is ze er toevallig mee begonnen en ze raakte onmiddellijk verslingerd aan het boardsurfen. Terug in Nederland moest ze aan het werk om haar afstudeerscriptie te voltooien, maar de golven bleven trekken. 'Elke dag stapte ik met mijn surfboard onder mijn arm op de trein naar Scheveningen.' Toch verliep het afstuderen prima. 'Ik kreeg zoveel energie van het surfen dat ik 's avonds stevig doorwerkte.' Bovendien had ze meteen daarna een stage en een surftrip in Zuid-Afrika geregeld. Inmiddels heeft ze er drie van dergelijke surftrips opzitten.

Tussendoor werkt ze. Voor ze naar Fuerte Ventura vertrok, was ze internetredacteur bij het ANP en freelance content-manager van de website van O'Neill. 'Ik werkte in principe één dag per week thuis. Ik heb bij O'Neill voorgesteld of ik drie maanden thuis kon werken, maar dan wel in Fuerte Ventura.' Ze nam voor zestien uur per week werk mee. Overdag stond ze op haar surfboard en 's avonds werkte ze in het internetcafé de website van haar opdrachtgever bij.

Geen carrièreplanner

Na haar thuiskomst kreeg ze direct een contract voor een half jaar. 'Mijn collega's zeiden: 'Goh, wij doen blijkbaar toch iets verkeerd.' Ze hoopt dat haar nieuwe werkgever haar wat vrijheid geeft. 'Ik had zeker geen contract voor drie jaar

getekend zonder de mogelijkheid om weg te kunnen. Ik ben geen carrièreplanner. Ik wil doen wat ik leuk vind.'

En dat is surfen. Maar er kleven ook nadelen aan haar leefwijze. 'Als je drie maanden weggaat, ben je bijna net zo lang bezig met voorbereiden. En als je terugkomt moet je puinruimen.' Van heimwee heeft ze weinig last. 'Ik heb altijd meer heimwee naar de plaats waar ik net geweest ben dan naar Nederland. In Nederland zeggen bekenden vaak: 'je zou toch weggaan, oh ben je alweer terug'. 'Ik zou het liefst ergens werken waar ik elke dag kan surfen. In Nederland maak ik vaak afspraken met een mits. Als er golven zijn dan kom ik niet. Als ik ergens zou wonen waar altijd golven zijn, had ik veel meer rust.'

[Jurgen Swart/UBlad]

De bijeenkomst

Contact tussen oud-studenten

Foto: Ivar Fel

Drie alumni maken deel uit van de LAVA-redactie

LAVA koestert literair talent

Het enige écht Utrechtse literaire tijdschrift LAVA beleeft zijn achtste jaargang. 'Voor een onafhankelijk blad met een kleine oplage is dat een mooie prestatie,' meent redacteur en Utrechtse letterenalumna Helen Jochems.

Samen met zes andere redactieleden, van wie de helft Utrechtse alumni, brengt Helen vijf keer per jaar het fraai vormgegeven blad uit. Helen is bedrijfsjournalist bij KPMG. 'Onze motivatie is liefde voor de Nederlandstalige literatuur. We publiceren de mooiste teksten van de nieuwste generatie Nederlandstalige auteurs uit Nederland en Vlaanderen. Het zijn verborgen talenten die een zetje nodig hebben om naam te kunnen maken. Die kans krijgen ze in LAVA.' Zo nam het tijdschrift verhalen en gedichten op van Ruben van Gogh (Prometheus), Ingmar Heytze (Podium), Marc van der Kamp (Luitingh Sijthof) en Jan Luitzen (Querido). Onder de auteurs bevindt zich een aantal Utrechtse afgestudeerden, onder wie Ingmar Heytze, David Veldman en Hanz Mirck.

Jochems: 'Schrijvers met talent krijgen een redactielid toegewezen dat veel tijd steekt in het becommentariëren en redigeren van hun teksten: hoe kom je tot een goede opbouw of hoe schrijf je een pakkende slotlinea waarin je niet expliciet de moraal van het verhaal uitlegt. Vooral beginners hebben daar een handje van. We zien onszelf als een onderdeel van hun ontwikkeling.'

Op 24 maart organiseerde LAVA voor de vijfde keer de LAVA Literaire Middag. Zes jonge auteurs droegen voor uit eigen werk. Aan de middag is stevast een schrijfwedstrijd gekoppeld. Dit jaar was de winnaar de Zuid-Afrikaanse dichter Floris Brown. 'Een overtuigende winnaar', zegt Jochems. 'Met zijn volwassen taalgebruik en verrassende eenvoud weet hij je te raken.'

LAVA is los te koop bij de betere Utrechtse, Leidse en Amsterdamse boekhandels. Een abonnement kost €16,50. Mail voor meer informatie naar lava@studver.uu.nl. Of surf naar www.literairtijdschriftlava.cjb.net.

[Chiara Soldati]

De leermeester

Een afgestudeerde over een docent die hem bijzonder inspireerde

Felix Andries Vening Meinesz is de beroemdste geoloog van Nederland. Met zijn baanbrekende zwaartekracht-onderzoek aan boord van onderzeeërs, leverde hij de eerste bewijzen voor de schollentectoniek. Zijn leerling Peter van Toor herinnert zich hem als een bevlogen docent: 'hij discussieerde tijdens colleges zo lang, dat wij 'Honger! Honger!' riepen.'

Foto: Ivar Pel

Peter van Toor bij het portret van zijn leermeester Vening Meinesz

De vonken spatten er vanaf, die dag in 1952. Het staat Peter van Toor (79) nog levendig voor de geest. In de klasieke collegezaal van het Geologisch Instituut in het gebouw Payenborgh aan de Utrechtse Oude Gracht werd een 'professoraal colloquium' gehouden. Professor Vening Meinesz verdedigde een stelling die tot dan toe voor onwaar gehouden werd: gebergten ontstaan niet plaatselijk door (vulkanische) druk van onderaf, maar rijzen op doordat continentale platen tegen elkaar aan schuiven. Dit denkbeeld ging veel te ver voor zijn collega, professor Van Bemmelen. De discussie ontwikkelde zich op het scherp van de snede. Van Toor zat erbij: 'Het duurde eindeloos. Daar stonden ze, voor het bord, elk met hun eigen aanwijstok te zwaaien. Het leek er even op dat ze elkaar met die stokken te lijf zouden gaan. Tegen drieën werd het ons te gortig. We riepen: 'honger!, honger!'. Het debat eindigde onbeslist.'

Meinesz-gordels

Felix Andries Vening Meinesz (1887-1966) werd in de jaren '20 van de vorige eeuw wereldberoemd door zijn onderzoek aan boord van duikboten van de Nederlandse marine. Hij ontwikkelde een speciaal slingerinstrument waarmee hij metingen verrichtte aan het zwaartekrachtveld van de aarde. Hij ontdekte fluctuaties die wezen op stijgings- en dalingsprocessen in de aardkorst. De gebieden waar deze

processen het sterkst waren, staan sindsdien bekend als Meinesz-gordels.

Peter van Toor leerde, als zovele andere kinderen van zijn generatie, Vening Meinesz kennen door de film die in 1936 van zijn onderzoek werd gemaakt, *De Reis van de K-17*: 'Ik kwam uit een zeer gelovig nest, dus was het strikt verbo-

Vening Meinesz had een stoeltje bij zich om de lange praat sessies in het veld vol te houden

den om naar de film te gaan. Alleen voor deze film maakte mijn vader een uitzondering. Ik raakte direct gefascineerd.' Uiteindelijk ging Van Toor geologie studeren. 'Het was een rare tijd, 1942. Ik begon in het najaar, en heb eigenlijk alleen maar ontgroeningen meegemaakt. Tot ik mijn eerste college Kartografie van deze beroemde professor kreeg. Ik was verrast door de helderheid waarmee hij les gaf. Heel praktisch.' Na vier maanden studie ging de universiteit dicht op last van de Duitse bezetters. Tijdens de oorlog bood Vening Meinesz onderdak aan vluchtelingen uit het concentratiekamp Amersfoort.

Van Toor nam pas in 1950 zijn oude studie weer op, en raakte opnieuw in de ban van Vening Meinesz. 'Tentamens werden bij hem thuis afgenomen. Hij gaf eigenlijk nooit lager dan een acht.'

Perplex

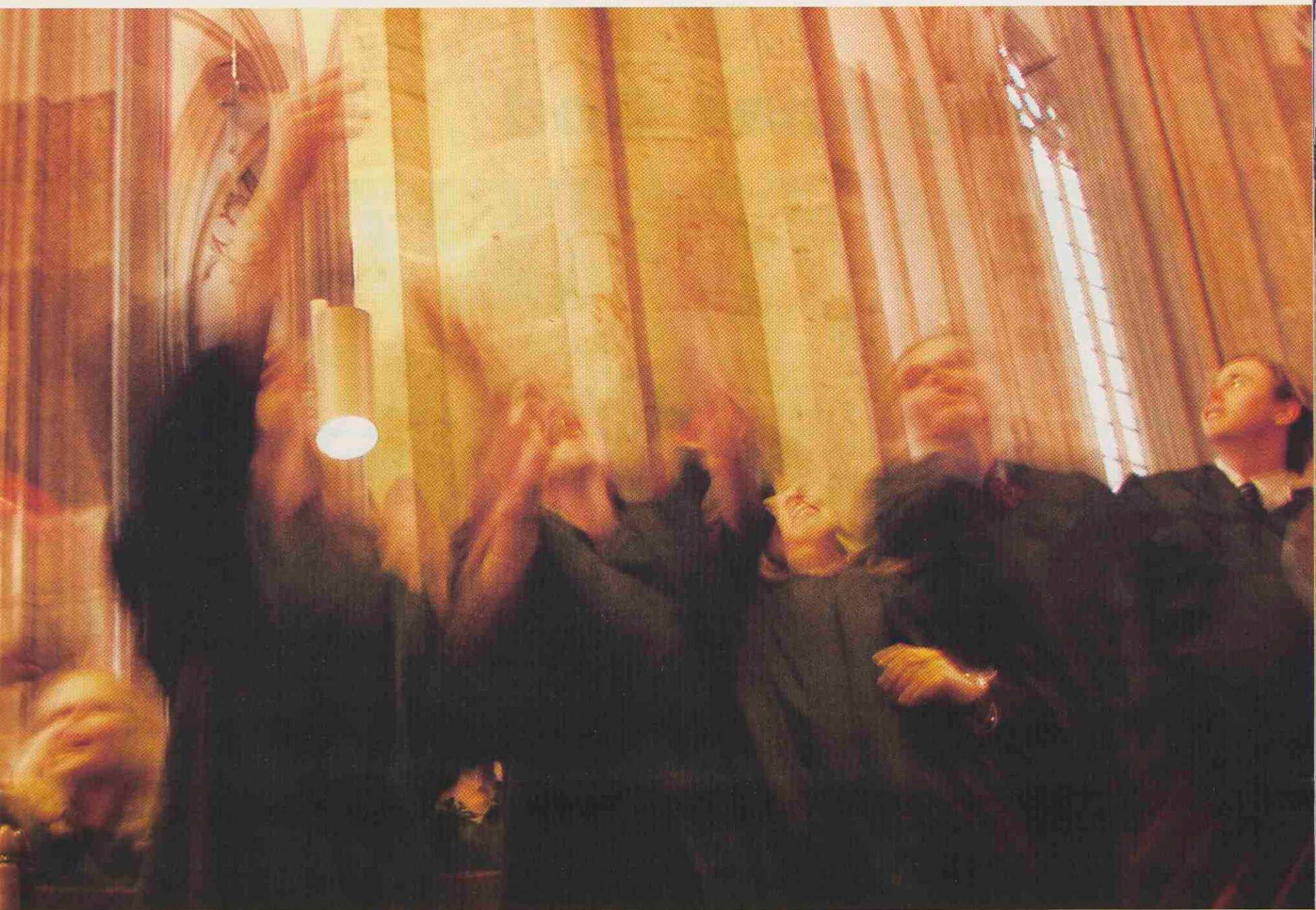
In 1955 maakte hij Vening Meinesz als docent voor het laatste mee. De professor was al 68 en ging mee op veldonderzoek naar de Ardennen. Hij had een stoeltje bij zich om de lange praat sessies in het veld vol te houden. 'Hij was nog steeds onovertroffen in het improviseren. Hij leerde ons bij wijze van spreken hoe je met een bijl een appetje kon schillen.' Van Toor stopte na zijn kandidaats ('Ik was niet zo'n briljante student.') en ging werken bij de Geologische dienst in Haarlem. Op een dag, in 1964, werd er aangebeld. Van Toor deed open. 'Daar stond Vening Meinesz. Ik had hem sinds 1955 niet meer gezien, maar hij sprak mij met mijn volledige naam aan: 'Dag, Peter van Toor, hoe maakt u het?' Ik was perplex. Na 9 jaar kende hij mij nog!'

[Wijbrand Schaap]

Oproep aan de lezer

Wilt u ook geïnterviewd worden voor 'De Leermeester' of voor 'De Bijeenkomst'?

Schrijf naar de redactie van Illuster: Postbus 80125, 3508 TC Utrecht, e-mail: illustrer.redactie@csc.uu.nl

bekostigen. Kummeling: 'Een andere oplossing is dat de student zijn vrije ruimte vult met vakken die aansluiten bij de masteropleiding, hij heeft een eigen verantwoordelijkheid om zich goed te positioneren. Daarnaast ben ik ervan overtuigd dat academisch gevormde studenten zich in de masteropleiding snel nieuwe kennis eigen kunnen maken. Daardoor wordt een eventuele kennisachterstand probleemloos ingehaald.'

Onderwijskwalificatie

De Universiteit Utrecht heeft de bachelor-masterstructuur aangegrepen voor een instellingsbrede onderwijsvernieuwing. 'In het universitaire onderwijs is meer aandacht voor didactiek gekomen sinds de nota Kwaliteit en Studeerbaarheid van tien jaar geleden', zegt Fried Keesen. 'Bij ons heeft dat ertoe geleid dat docenten verplicht zijn een onderwijskwalificatie te halen. Zonder die kwalificatie kun je geen vaste aanstelling krijgen. Je kunt bij ons ook hoofddocent worden en binnenkort zelfs hoogleraar op basis van onderwijskwaliteiten. Tegenwoordig wordt de didactische kwaliteit en de inzet van docenten als goed beoordeeld in studentenevaluaties. Dat is lange tijd anders geweest, daar hebben we tien jaar over gedaan.'

Nu wil de Universiteit Utrecht het grootschalige onderwijs aanpakken. Minder hoorcolleges, meer onderwijs in kleine werkgroepen met actieve werkvormen. De norm wordt maximaal 20 tot 25 studenten per cursus en minimaal acht contacturen per week. Bij cursussen waar men met enkele hoorcolleges placht te volstaan, wordt het onderwijs nu wel veel duurder. 'Dat betekent dat we onrendabele cursussen

moeten schrappen. Cursussen die twee of drie studenten trekken, kunnen niet meer worden gehonoreerd. De letterenfaculteit bijvoorbeeld had duizend cursussen. Daar zijn er zeshonderd van overgebleven. Dat is misschien wel een verarming van het aanbod, maar daar staat tegenover dat de onderwijskwaliteit omhoog gaat.'

Ook hiervoor zijn universitaire richtlijnen opgesteld. De student is verplicht aanwezig te zijn en actief mee te doen. Het ongelimiteerd herkansen wordt afgeschaft, ze krijgen nog maar eenmaal de gelegenheid een onvoldoende om te zetten in een voldoende. 'Onze slogan is: inschrijven is meedoen, meedoen is slagen', aldus Kummeling. 'De veronderstelling is dat de student het vak haalt, als hij het weloverwogen kiest en zich hard inspant. Wel heeft de student recht op ten minste één tussentijdse toets. Verder verwachten we van docenten dat ze meer dan voorheen feedback geven op studieprestaties, zodat tijdig kan worden bijgestuurd om tot een voldoende eindresultaat te komen.' Elk onderwijsinstituut zorgt voor een systeem van studieloopbaanbegeleiding. Dat begint met een introductieweek voor eerstejaars, gevolgd door intensieve studiebegeleiding tijdens het eerste semester. Dit wordt afgesloten met een 'dringend' advies over de gemaakte studiekeuze. Ook in de rest van hun loopbaan worden studenten intensief begeleid bij hun studie en keuzeprocessen.

Gemopper

Al met al wordt het onderwijs een stuk minder vrijblijvend: een hele omslag in de academische cultuur. Volgens Keesen echter, staat de universiteit achter de nieuwe werkwijze van activerend onderwijs en intensieve begeleiding. 'Maar met

het rooster en het cursusformat die het College van Bestuur voor de hele universiteit heeft vastgesteld, heeft men wel moeite. Daar wordt nog steeds over gemopperd.'

[José van Vonderen]

Dit artikel verscheen op 22 mei in Uitleg, voorlichtingsblad van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

- De Universiteit Utrecht start in september 2002 met de bacheloropleidingen (Geneeskunde en Diergeneeskunde uitgezonderd)
- De masteropleidingen starten tussen 2002 en 2005 (alle bèta-biomedische opleidingen bieden vanaf september 2002 masterprogramma's aan)
- Na afronding van de bacheloropleiding ontvangt de student een bachelordiploma en de titel Bachelor of Arts (BA), Bachelor of Science (BSc) of Bachelor of Law (LLB)
- Na afronding van de masteropleiding ontvangt de student een masterdiploma en de titel Master of Arts (MA), Master of Science (MSc) of Master of Law (LLM). De student mag in Nederland ook de titel drs of mr gebruiken. Het is niet mogelijk om beiden tegelijk te voeren
- Meer informatie: www.uu.nl/ibama

Bachelor-master in Utrecht

Breuk met onderwijsstraditie

In september is het zover. Het onderwijs van de Universiteit Utrecht gaat ingrijpend veranderen met de invoering van de bachelor-masterstructuur. Enkele trefwoorden: academische vorming, meer keuzeruimte voor de student, minder vrijblijvendheid, een uniforme roostering voor alle opleidingen.

De invoering van de bachelor-masterstructuur heeft zijn wortels in de Bologna-verklaring (1999) van 29 Europese ministers. Daarin is afgesproken om het Europese hoger onderwijs te harmoniseren naar het Amerikaanse model van bachelor- en masteropleidingen. Op die manier worden studiepunten en graden internationaal vergelijkbaar. Dit moet de uitwisseling van studenten en de mobiliteit van werknemers bevorderen.

Vrijwel alle Nederlandse universiteiten hebben de nieuwe structuur aangegrepen om het onderwijsaanbod tegen het licht te houden en te herzien. Het meest ver hierin gaat de Universiteit Utrecht. 'Universitaire opleidingen moeten twee doelen dienen, academische vorming en voorbereiding op een beroepsuitoefening. Universiteiten hebben daar altijd mee geworsteld. Bij visitaties doen we het eigenlijk nooit goed. Je krijgt altijd te horen dat je aan één van de twee doelstellingen te weinig aandacht besteedt', zegt Henk Kummeling, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht aan de Universiteit Utrecht en voorzitter van de Utrechtse adviescommissie bachelor-master. De bachelor-masterstructuur biedt een kans om uit de genoemde spagaat te komen. 'Omdat je twee fasen hebt, kun je aan elke fase een eigen doelstelling koppelen. In onze bacheloropleidingen ligt een sterk accent op academische vorming en een brede ontwikkeling. De masterfase is gericht op specialisatie in de richting van onderzoek dan wel beroepspraktijk.'

Instellingsbreed

Fried Keesen, adviseur onderwijs bij de Universiteit Utrecht: 'Dat heeft geleid tot een ingrijpend verandertraject, dat enorme gevolgen heeft voor de inrichting van het onder-

wijs. Het College van Bestuur heeft daarvoor richtlijnen vastgesteld. Dat is een breuk met de traditie, want de faculteiten hebben altijd een grote autonomie gehad. Maar als je daadwerkelijk tot een overall verandering wilt komen, moet je het instellingsbreed aanpakken.'

Eén van de opmerkelijkste kenmerken van de Utrechtse bachelorfase is dat studenten een kwart van het studieprogramma geheel vrij mogen invullen uit het totale cursusaanbod van de universiteit. Zo kan een natuurkundestudent vakken kiezen als economie, filosofie en kunstgeschiedenis. Vraaggestuurd onderwijs noemt de Utrechtse universiteit dit. Criticasters zouden van een cafetaria-model kunnen spreken. 'Maar studenten doen niet zomaar wat', werpt Kummeling tegen. 'Om te beginnen stellen we niveaueisen.

Inschrijven = meedoen = slagen

Verder worden ze intensief bij hun keuzes begeleid en gewezen op de consequenties daarvan. Maar zij blijven de baas. Wij vinden het belangrijk dat studenten zich op verschillende disciplines oriënteren, want juist op het grensvlak van disciplines vinden veel ontdekkingen en innovaties plaats.'

'We willen ook recht doen aan de verschillen tussen studenten', zegt Keesen. 'Er zijn er die absoluut nog niet weten wat ze willen. Zij zijn beslist niet dom, maar hun belangstelling is zo breed dat ze niet kunnen kiezen. Anderen weten al precies waarin ze willen afstuderen. Beide groepen willen we bedienen.' Een bijkomend voordeel is dat switchen van

Foto: Kees Rutten

studie niet tot studieovertraging hoeft te leiden. Behaalde studiepunten kunnen worden meegenomen naar de vrije ruimte van de nieuwe studie.

Academische vorming

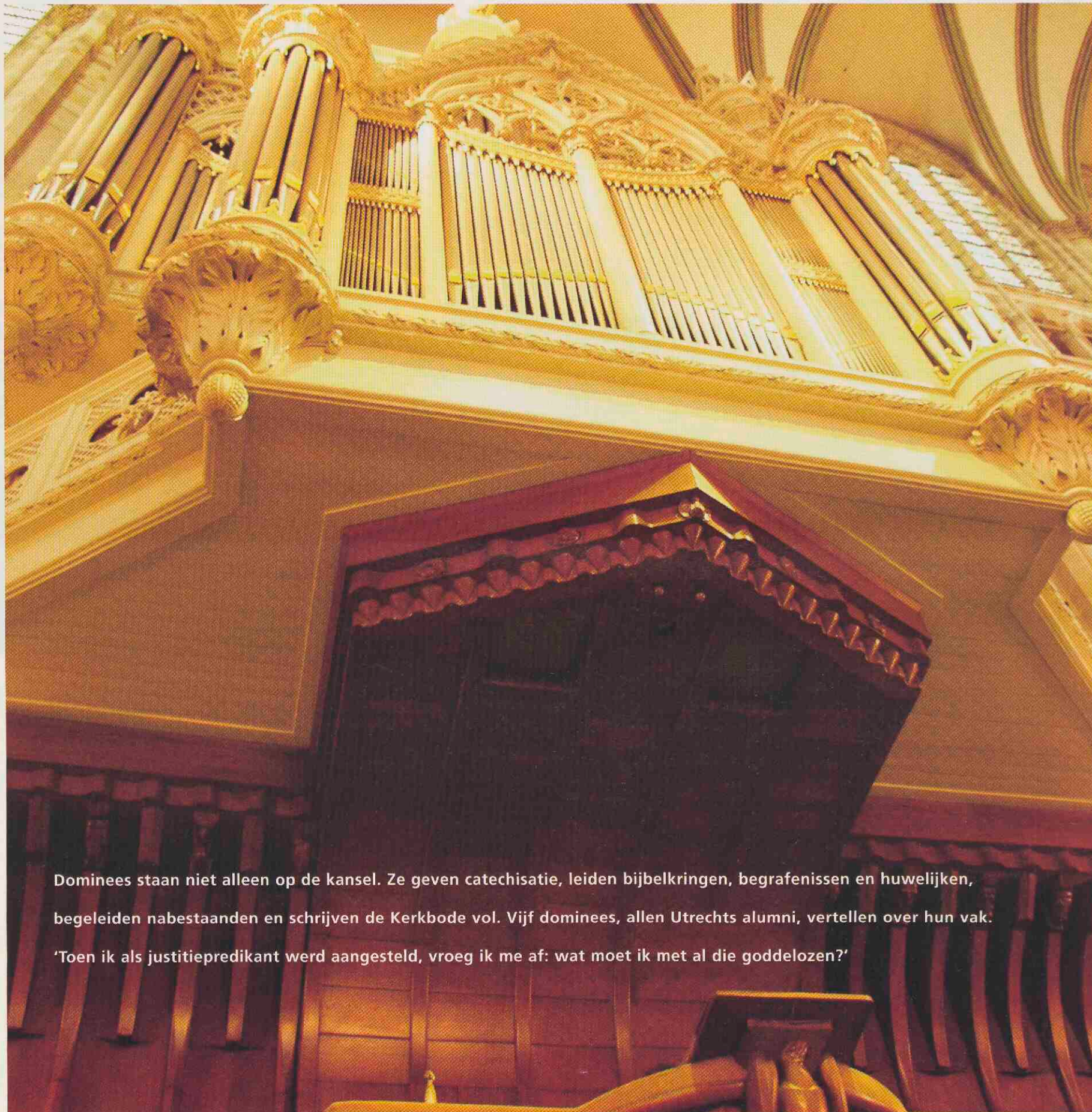
Om het studenten mogelijk te maken bij verschillende onderwijsinstellingen cursussen te volgen, wordt een uniform rooster ingevoerd. Met vier blokken en dus vier instapmomenten. Cursussen mogen niet over de instapmomenten heen worden geroosterd en bevatten een standaardomvang aan studiepunten.

Het cursusformat bevat nog meer richtlijnen. Zo moeten in elke cursus academische vaardigheden en attitudes worden geoefend en getoetst. Daarnaast worden cursussen aangeboden, bijvoorbeeld over de geschiedenis van een wetenschapsgebied of bio-ethiek, die specifiek gericht zijn op academische vorming. Voor de beoordeling van het bereikte niveau van academische vorming in de totale bacheloropleiding wordt het portfolio geïntroduceerd: een elektronisch dossier, waarin de student zijn ontwikkeling en prestaties op dit terrein bijhoudt. Een volledig ingevuld portfolio is voorwaarde voor het bachelordiploma.

De keuzeruimte en het accent op academische vorming in de bachelorfase hebben een consequentie: studenten komen in opleidingen met strenge voorschriften ten aanzien van de vakinhoud minder ver in hun specialisatie. Dat geeft problemen voor opleidingen als Klinische Psychologie en Rechten, waar de beroepsgroep eisen stelt aan het kennisniveau. Om het eindniveau te garanderen van wat nu doctorandus is, zouden deze opleidingen een tweejarige master moeten hebben. Maar de minister wil geen tweede masterjaar

Beroep: dominee

De vraag naar God

Dominees staan niet alleen op de kansel. Ze geven catechisatie, leiden bijbelkringen, begravenissen en huwelijken, begeleiden nabestaanden en schrijven de Kerkbode vol. Vijf dominees, allen Utrechts alumni, vertellen over hun vak. 'Toen ik als justitiepredikant werd aangesteld, vroeg ik me af: wat moet ik met al die goddelozen?'

Foto: Kees Rutten

Bernard van Vreeswijk is hervormd predikant, behorend tot de Gereformeerde Bond in Sluipwijk. In 1999 deed hij kerkelijk examen.

'Hé, wat leuk, zo'n jonge dominee, komt dat nog voor?' hoor ik geregeld. 'Ik ben nu anderhalf jaar predikant en voel dat ik op mijn plek zit. Als beginnend dominee word je wel in het diepe gegooid. Tijdens de opleiding loop je maar twee maanden stage in een gemeente. Dat vind ik te kort. Sommige facetten van het pastoraat zijn namelijk bijzonder moeilijk als je zelf nog weinig levenservaring hebt. Denk aan begeleiding van nabestaanden of van mensen die relationele problemen hebben. Ik vraag me wel eens af: wat kan ik als jong persoon voor deze mensen betekenen? Dan val ik terug op de Bijbel. Of put uit ervaringen van gemeentelieden die in dezelfde situatie hebben verkeerd, en vertel welke antwoorden zij hebben gevonden. Hoewel deze gesprekken lastig zijn, vind ik ze waardevol. Omdat ik in een relatief kleine gemeente werk, heb ik veel taken. Ik leid iedere zondag de kerkdienst, ben voorzitter van de kerkenraad, geef catechisatie, schrijf de maandelijkse Kerkbode vol, leid drie bijbelkringen en verzorg eens in de zes weken de weeksluiting in het bejaardenhuis. Daarnaast zijn er de begrafenissen, trouwerijen en dopen. Het is druk, maar goed te doen. Juist de breedte van het vak spreekt me aan. Net als andere beginnende dominees heb ik steun van een mentor, een ervaren predikant die me gedurende de eerste anderhalf jaar coacht. Met hem kan ik alles bepraten en mijn ervaringen delen.'

Jan Bodisco Massink, één van de weinige Riagg-predikanten in Nederland, is verbonden aan GGZ Buiten-Amstel. In 1971 deed hij kerkelijk examen.

'Tijdens mijn studie leerde ik wel preken, maar niet praten. Dat bleek tijdens mijn leervicariaat in het Utrechtse Wijk C. Alcoholisme zag ik, incest, mishandeling. Ik was verbijsterd en wilde hulp bieden. Door toeval kon ik terecht op de nieuwe psychiatrische afdeling van ziekenhuis Overvecht. Ze zochten geïnteresseerden die nog gekneet konden worden, zonder ervaring in de psychiatrie. Ik ben via scholingsprogramma's psychotherapeut geworden; later heb ik de officiële opleiding psychoanalyse gevolgd. De verwevenheid van de psychiatrie met de theologie fascineert me enorm. Ogenscheinlijk hebben beide disciplines niets met elkaar te maken, maar ze houden zich allebei bezig met de ongrijpbare kant van ons menszijn.

Mijn cliënten bij het Riagg zijn met name dominees en priesters. Ze hebben levensproblemen, depressieve klachten, een 'burn out' of nog te lijden van een strenge, religieuze opvoeding. Omdat ze altijd beschikbaar willen zijn voor de gemeente, maken ze verkeerde keuzes. Zo krijgen ze problemen, zowel privé als in hun werk. Als psychoanalyticus zie ik veelal parallellen tussen de problemen die ze nu met de gemeente hebben, en de problemen die ze vroeger met hun eigen moeder hadden. Labiele moeders verwachten bijvoorbeeld de alom beschikbaarheid van het kind. Dit soort observaties maak je in de loop der tijd.'

Dries van Meulen is justitiepredikant (gevangenisdominee) in het Huis van Bewaring in Arnhem en Grave. Hij deed kerkelijk examen in 1974.

'Twintig jaar was ik predikant, toen een man uit mijn gemeente in aanraking kwam met justitie. Hij was al veroordeeld voordat de rechter uitspraak had gedaan. Dat was voor mij een keerpunt. Toen ik in Arnhem werd aangesteld, vroeg ik aan een collega: wat moet ik met al die goddelozen? Maar ik merkte al gauw dat de vraag naar God groot is in de bajes. De Psalmen worden goed gelezen, omdat je daarin de mens in al zijn ups en downs tegenkomt. Zeker vijftig procent van onze jongens heeft behoefte aan geestelijke bijstand van de dominee, de imam, de pater of de humanistisch raadsman. Tijdens persoonlijke gesprekken vertellen ze hun levensverhaal: wat is er allemaal gebeurd, wat bepaalt je leven? Je moet van deze jongens houden, anders kun je niets met ze beginnen. Het vertrouwen dat ze me schenken, vind ik een groot goed. De wanhoop zie ik ook. De bron waaruit ze putten is de liefde voor hun kind of een oma die voor hen bidt. Veel van hun misère herken ik uit mijn eigen leven, alleen zijn de problemen bij hen uitvergroot. Ikzelf ben er dankzij mijn geloof uitgekomen. Dat wil ik ze graag meegeven. Elke maandagavond leid ik een Bijbelgroepje en elke zondag is er een dienst. Er komen meer jongens dan de maximale vijftig die om veiligheidsredenen zijn toegestaan. Ze hebben behoefte aan de veilige ontmoetingsplaats die de bajeskerk biedt. Sommigen komen omdat er tijdens de dienst gedeeld wordt, daar sluit ik mijn ogen niet voor.'

Je kunt via internet complete preken downloaden, maar daar begin ik niet aan

Catrien van Opstal is protestants geestelijk verzorger in het Albert van Koningsbruggen Zorgcentrum, Utrecht. In 1980 deed ze kerkelijk examen.

'Ik voel me geen echte dominee. Indertijd, tijdens de introductiedagen van de faculteit Theologie, werd de vraag gesteld of we ons 'geroepen' voelden. Dat was voor mij een totaal nieuw begrip, ik ben niet in een predikantenfamilie opgegroeid. Ik had voor ogen om vanuit mijn geloof maatschappelijk werk te doen; mijn baan in het verpleeghuis sluit daarbij aan. Ik werk graag met ouderen, vanwege hun levenservaring, hun wijsheid. Samen met een pastor en een humanistisch raadvrouw werk ik in een oecumenische setting. Het naakte bestaan in het verpleeghuis, dat is de kern van de gesprekken die ik met de bewoners voer. Ze zijn alleen nog wie ze zijn, raken steeds eenzamer, zijn uit hun vertrouwde omgeving weggerukt. Ik probeer in hun nadagen hun kracht weer naar boven te halen. Een concrete hulp- of geloofsvraag hebben ze niet, ze stellen veelal

levensvragen: wie ben ik nog, nu ik er zo bij zit? Wat kan ik nog met mijn leven? Ik mag een deel van hun leven delen en dat vind ik mooi. De waarde van dit werk zit in subtiele dingen: een twinkeling, een mooie herinnering, een verhaal over vroeger. Leed zie ik niet als een massief blok. In het verpleeghuis is er naast het verdriet en de ongemakken óók plezier, ergernis en gezelligheid. Men zegt over het verpleeghuis 'o, wat erg'. Dat is zo, maar ook daar gaat het leven door.'

Jacqueline Broeyer is predikant in de Wilhelminakerk in Utrecht-Oost. In 1976 haalde ze haar doctoraal Theologie, in 1990 deed ze vanwege een "late roeping" kerkelijk examen.

'Een goede kerkdienst voorbereiden vind ik altijd weer een hele klus. Ik ben er zo'n twaalf uur mee bezig. Je kunt via internet complete preken downloaden, maar daar begin ik niet aan. Het is moeilijk om iedere keer een nieuwe invalshoek te bedenken. Zeker met Pasen en Kerst wil je met wat anders aankomen dan het jaar daarvoor. Alle facetten van mijn werk vind ik aantrekkelijk, behalve de conflicten in de kerk. We zitten midden in een bezuiniging, er gaan kerken dicht, mensen moeten weg. En dan is er de leegloop van de kerk, waarmee veel mooie kanten van het kerkbezoek verdwijnen: de belangeloze belangstelling voor elkaar, de diepgaande gesprekken na de dienst. Onbewust hoop je dat jij in staat bent om de leegloop te voorkomen, maar dat loopt op een teleurstelling uit. Deze machteloosheid is een van de oorzaken van de veelvoorkomende burn out onder predikanten. De overbelasting van de dominee is ook een punt van zorg. Wij predikanten moeten af van het Messiascomplex, het idee dat we altijd klaar moeten staan. Als ik wel eens mopper tegen mijn vrienden, zeggen ze: maar jij krijgt toch juist ontzettend veel waardering voor je werk? Dat is waar. Ik heb een heel leuke gemeente. Psalm 141 past bij mij: 'Heer, stel een wacht voor mijn mond, waak over de deuren van mijn lippen.' Luisteren kan ik goed, maar ik ben ook een flapuit. Dat brengt mij wel eens in de problemen.'

[Chiara Soldati]

Hagar Peeters: 'Zoveel ideeënhistorie is uitsluitend op literatuurstudie gebaseerd'

Op 12 mei, haar dertigste verjaardag, presenteerde dichteres Hagar Peeters haar prozadebuut *Gerrit de Stotteraar – biografie van een boef*. Deze kroniek beschrijft het leven van één van de beruchtste Nederlandse inbrekers ooit.

Dichteres Hagar Peeters in gesprek met beruchte inbreker 'Dat het écht gebeurd is'

De studie naar Gerrit de Stotteraar leverde haar vorig jaar al de prijs op voor de beste letterenscriptie van de Universiteit Utrecht. Afgelopen januari mocht ze daar de Nationale Scriptie Prijs aan toevoegen. Tenslotte verscheen dan ook nog het boek, dat het leven van De Stotteraar plaatst in het decor van de wederopbouw van naoorlogs Nederland. 'Over Gerrit de Stotteraar kan een lijvig levensverhaal worden geschreven,' suggereerde een *Volkskrant*-journalist al in 1949. Dat dat er pas vele jaren later van kwam, lag vooral aan de inbreker zelf. Hij hult zich al vanaf het begin van zijn 'carrière' in stilzwijgen over zijn persoonlijkheid en motieven. Peeters kwam bij De Stotteraar als afstudeeronderwerp terecht via de redacties van *Historisch Nieuwsblad* en *Historisch Tijdschrift Aanzet*. Het lukte haar met de inmiddels 82-jarige man af te spreken, maar dan wel onder voorwaarde dat zijn huidige bestaan en identiteit in nevelen gehuld zouden blijven. Dat is ook de reden waarom Peeters de inbreker consequent bij zijn, overigens door hemzelf verafschuwde bijnaam, noemt.

Gerrit de Stotteraar was door zijn spraakgebrek zó herkenbaar dat hij vaak werd opgepakt

Écht gebeurd!

Met *Gerrit de Stotteraar* studeerde Peeters vorig jaar cum laude af bij Cultuur-, Mentaliteits- en Ideeëngeschiedenis vanaf de Verlichting. 'Ik ben nooit bezig geweest met mijn toekomstperspectief. Het leek mij belangrijk om iets te doen dat ik interessant vond.' In haar laatste studiejaar maakte ze naam als dichteres, onder andere met haar bundel 'Genoeg gedicht over de liefde vandaag'. Bij De Stotteraar heeft Peeters echter heel bewust gekozen voor populair-wetenschappelijke non-fictie. 'Wat me zo fascineert, is dat het écht gebeurd is. Het is een uitdaging om feiten en context weer te geven op een leesbare en waarachtige manier. Misschien schrijf ik ooit wel een roman, maar dit verhaal is expres niet gefictionaliseerd – tegen de huidige mode van *faction* in.'

Onverbeterlijk

Peeters sprak een aantal keren met Gerrit de Stotteraar en bezocht samen met hem het Pieter Baan Centrum, om zijn

dossier in te zien. Uit diezelfde kliniek was hij in de jaren zestig ontsnapt. 'Het werk aan dit boek was ook boeiend doordat er zoveel verhalen en anekdotes los kwamen.' Bovendien hangt er een groot mysterie rondom De Stotteraar, en is de beeldvorming over hem door de jaren heen behoorlijk veranderd. Peeters: 'In de jaren zeventig werd De Stotteraar een beetje als 'goede boef' gezien, omdat hij nooit geweld gebruikte, maar in de naoorlogse jaren gold hij juist als hét toppunt van slechtheid, omdat hij als dief van de armen de collectieve wederopbouw moraal aan zijn laars lapte.'

Gerrit de Stotteraar is voor Peeters vooral zo interessant omdat zijn leven sterk verbonden is met de naoorlogse geschiedenis. 'Hij was als inbreker actief in een periode waarin er strafrechtelijk veel veranderde. Ik neem zijn levensverhaal als casus om grotere ontwikkelingen weer te geven. Hij was een onverbeterlijke inbreker. Wat Justitie met recidivisten aanmoet was toen en is nu nog een zeer controversieel vraagstuk.'

De Stotteraar begon zijn inbrekersloopbaan rond 1940, na een verblijf in een opvoedingsgesticht ('Hij heeft daar het vak waarschijnlijk aardig geleerd') en ging door tot halverwege de jaren zeventig. Vanwege zijn spraakgebrek was hij zo herkenbaar dat hij regelmatig werd opgepakt. 'Vakmatig was hij een kei. Inbreken en uitbreken: hij kon het als geen ander. Hij ontleende daar ook veel zelfrespect aan. Maar sociaal begaafd was hij niet. Hij heeft veel kansen gekregen van het justitieel apparaat, van spraakles tot baantjes, maar geen daarvan had effect. In die tijd waren straffen opvoedkundig bedoeld, terwijl ze nu meer als vergelding of als beveiliging van de maatschappij moeten werken.'

Bronnen

Met journalisten praten wilde De Stotteraar tot dusver nooit. 'Behalve talloze misdaadverslagen was er dan ook niets over hem geschreven. Dat trok me. Er is al zoveel ideeëngeschiedschrijving uitsluitend op literatuurstudie gebaseerd. In dit onderzoek kon ik veel verschillende bronnen combineren; van oral history tot juridische dossiers en criminologische vakliteratuur. Het contact met Gerrit maakte het werk ook spannend. Hij is onvoorspelbaar, je moet goed opletten wanneer hij liegt. Zo word je als historicus bijna een politie-agent, die de waarheid achterhaalt.'

[Vrouwke Tuinman]

Gerrit de Stotteraar – biografie van een boef verscheen bij Podium en kost € 13,90.

Universiteitsdag 2002

Terug naar de universiteit

Op zaterdag 6 april werd de universiteitsdag gehouden. Een jaarlijks terugkerend evenement voor alumni met lezingen en presentaties van oud-studenten en wetenschappers. Voor het eerst was er een speciaal programma voor jonge afgestudeerden. Illuster trok een dag op met alumni Edwin Koster (26) en Nienke van Rens (25).

Een rustige zaterdagochtend. Witte bolletjes met kaas, een beker melk. Even koppen snellen in de Volkskrant.

Op weg naar de Uithof: 'Alweer een tijdje geleden dat ik hier heb gefietst.'

Zowel Nieke als Edwin studeerden Natuurwetenschappen en Bedrijf & Bestuur. Nieke werkt als beveiligingsspecialist bij ABN-AMRO. Edwin: 'Ze is een uitsmijter!' Nieke: 'Dat ben ik dus niet. Ik houd me bezig met de beveiliging van transacties op internet.'

In gesprek met een mede-alumna vertelt Edwin wat hij doet bij Bureau Blaauwberg, een bedrijf dat zich bezighoudt met beleidsadvisering en -uitvoering.

Gastpreker en alumnus Paul Schnabel geeft een overzicht van de recente geschiedenis van het universitaire onderwijs: 'College geven is in 35 jaar weinig veranderd. De studenten wel; zo zitten er nu meisjes met hoofddoekjes achter laptopcomputers.'

Schnabel constateert dat middelbare scholieren steeds minder doorstromen van mavo naar havo of van havo naar vwo, maar meteen kiezen voor een beroepsopleiding. Nieke: 'Dat is een slechte zaak voor laatbloeiers.'

Tijdens het aperitief is er tijd om telefoonnummers uit te wisselen.

Naar de workshop *onderhandelen*. Nieke: 'Veel wist ik al, maar toch was het leerzaam. In de rollenspelen hebben we allebei fouten gemaakt; zo makkelijk is onderhandelen niet.'

Docent Eduard Stomp speelt een handelaar in landbouwmachines, de alumni proberen een handeltje in plastic paperclips op te zetten.

Tijd voor een borrel. Nog een beetje kunnen netwerken? Nieke: 'We hebben in ieder geval leuke alumni ontmoet.' Edwin: 'Mensen met een gedeelde interesse.'

Edwin: 'Het was een heel goede dag. Alleen jammer om met zulk mooi weer binnen te zitten.' Nieke: 'Het was ook een perfecte dag geweest om te skaten.'

In totaal bezochten 1400 alumni in alle leeftijden de Universiteitsdag. Ze volgden o.a. workshops over onderhandelen, presentatietechniek, loopbaanbegeleiding en netwerken.

**Utrechts Universiteitsfonds/
alumnibureau**
tel.: (030) 253 80 25
e-mail: ufonds@ufonds.uu.nl
www.ufonds.uu.nl
www.alumni.uu.nl

[Tekst en foto's: Marco van Duyvendijk]

Hoger Onderwijs voor Ouderen

Gretige cursisten met levenservaring

Vorig jaar volgden in Utrecht meer dan 1200 vijftigplussers één of meer HOVO-cursussen.

'Eindelijk tijd voor de verdieping waar in mijn opleiding geen aandacht voor was.'

'Studeren gaat me nog net zo makkelijk af als toen ik mijn opleiding tot tolk-vertaler Engels deed,' stelt Ella Lever (74) uit Arnhem. Enkele medecursisten gnuiven. Kennelijk denkt niet iedereen daar zo over. Ze wachten in een collegezaal tot de cursus 'Het raadsel pijn' begint. Terwijl ze een appel-tje schilt, zegt mevrouw Lever: 'Ik ben voorzitter van de Landelijke Werkgroep Aangezichtspijn en heb zelf al dertig jaar pijn in het gelaat. Alle reden dus om meer over de achtergrond te willen weten. Deze week heb ik hard gestudeerd. De docente is neurowetenschapper, ik steek een hoop nuttige informatie op.' Naast haar in de collegebank zit Anneke de Wind (67) uit Veenendaal. Sinds haar pensionering als onderwijzeres kan ze zich eindelijk in thema's verdiepen waar haar opleiding indertijd geen aandacht aan schonk. Bladerend in de HOVO-gids vond ze deze pijn-cursus, waar ze zich meteen voor inschreef. Vooraan zit Nel de Wit (70) uit Huizen. Ze is gepensioneerd logopediste, gespecialiseerd in hersenafwijkingen. 'Om bij te blijven en uit interesse volg ik bij HOVO elk najaar en voorjaar steeds twee cursussen tegelijk. Nu doe ik naast 'Het raadsel pijn' ook 'Veroudering en ziekte' in het UMC Utrecht. Van mij mogen de docenten nog wel wat dieper op de stof ingaan.'

Gevarieerd cursusaanbod

In 1993 startte HOVO in de provincie Utrecht, een initiatief van Hogeschool De Horst in Driebergen. Inmiddels participeren ook de Universiteit Utrecht, de Hogeschool van Utrecht, de Katholieke Theologische Universiteit Utrecht, en de Universiteit voor Humanistiek. In onderling overleg bieden ze in de regio Utrecht een gevarieerd cursusaanbod aan, op minimaal HBO-niveau. Terwijl de organisatie van HOVO wordt gerund door vrijwilligers, zijn de docenten

Van mij mogen de docenten nog wel wat dieper op de stof ingaan

aangesteld bij één van de vijf bovengenoemde instellingen. De cursussen komen overeen met het reguliere onderwijsaanbod van deze opleidingsinstituten. HOVO bedruipt zichzelf uit de cursusgelden. Wel stellen faculteiten en instellingen de collegezalen pro deo beschikbaar; de vergoeding die docenten voor een cursus krijgen, stroomt terug in de facultaire kas of naar de instelling. Dit cursusjaar schreven zich bij HOVO Utrecht 1200 cursisten in; in 1993 waren dat er zo'n 300. Driekwart van de cursisten komt jaar op jaar terug. 'Het voldoet aan een enorme behoefte,' zegt Hubert Schrijnemakers, coördinator HOVO van de Universiteit Utrecht. 'Veel senioren hebben een hoog opleidingsniveau en willen een inhaalslag maken. Daar hebben ze nu tijd en geld voor. Onze oudste cursist is 91 jaar, uit Maarssen. Ze komt met de fiets naar college.'

Vernieuwing en verbreding

De evaluaties zijn prima. Op een vijfpuntsschaal scoren de meeste cursussen boven de vier. Kritische geluiden betreffen de beperkte collegiumruimtes in de binnenstad, soms de korte duur van de cursussen en de behoefte aan uitdieping van één of meer thema's uit een cursus. Schrijnemakers: 'Elk jaar beoordelen we of er nog genoeg belangstelling is voor een bepaalde cursus. We zijn voortdurend op zoek naar vernieuwing en verbreding. In de beginjaren boden we vooral thema's aan over godsdienst, geschiedenis en filosofie. Inmiddels is dat uitgebreid met cursussen uit de natuurwetenschappelijke en de medische hoek. Daar komen veel mensen op af.'

baar. Hoewel de reguliere studenten meer kennis hebben van de literaire achtergrond en theorieën, compenseren de HOVO-cursisten dat met hun levenservaring en een bredere achtergrond. Ik vind het ook wel eens aardig om met leeftijdgenoten over literatuur te praten.'

[Chiara Soldati]

De volgende open dag van HOVO is op 30 augustus in De Uithof. Bel voor de cursusgids of voor meer informatie naar het secretariaat: (030) 253 34 83. Of surf naar www.hovoutrecht.nl.

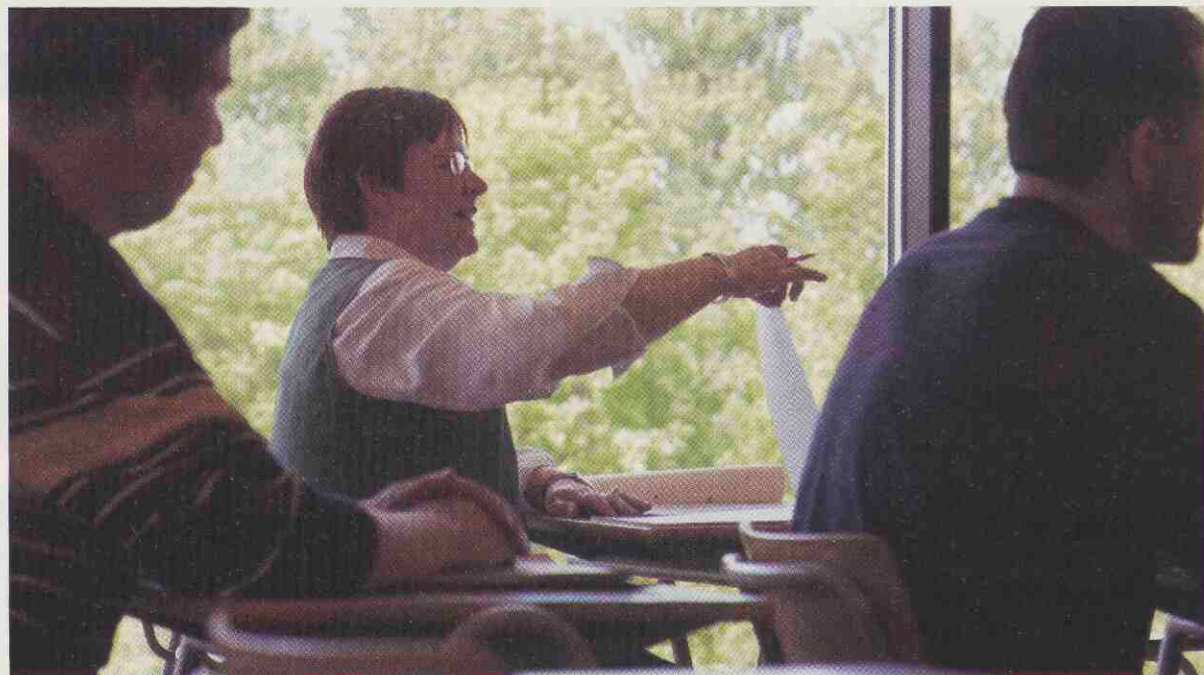

Foto: Ivar Pel

Supergemotiveerde cursisten

Schrijnemakers: 'Ik vraag gerenommeerde docenten of ze bij ons willen komen werken. Een emeritus hoogleraar kan dat zelf beslissen. Maar ook docenten die verbonden zijn aan de universiteit, vinden het leuk om voor HOVO te werken. Cursisten zijn supergemotiveerd, bellen welke literatuur ze alvast voor de start van de cursus kunnen lezen. Natuurlijk zitten er altijd een paar tussen die zich dominant opstellen en veel tijd voor zichzelf opeisen. Maar ook jongeren kunnen dóórzeuren.' Paul Franssen (47), verbonden aan het Instituut voor Engelse Taal en Cultuur, geeft momenteel één cursus over Shakespeare, volgend jaar over Jane Austen. 'Hoewel ik net zo graag doceer aan de reguliere studenten, tref ik bij HOVO het neusje van de zalm aan. De cursisten zijn enorm gemotiveerd, bereiden altijd goed hun huiswerk voor en zijn mondig genoeg om te reageren op mijn vragen. Een aantrekkelijke bijkomstigheid is dat ik geen tentamens hoeft na te kijken. De interacties tijdens de colleges vind ik vrucht-

De populairste HOVO-cursussen van het afgelopen jaar:

- Zingeving, religie en maatschappelijke ontwikkeling
- Explosies in het heelal
- Drama in de kerk
- Communicatie en intelligentie bij dieren

Alumniservice

Utrechts Universiteitsfonds

Het Utrechts Universiteitsfonds is de organisatie van begunstigers die tot doel heeft bij te dragen aan de groei en de bloei van de Universiteit Utrecht. Dat doet het U-fonds onder meer door:

- versterken van de band tussen alumni (oud-studenten) en universiteit, en alumni onderling
- bureau voor alumnicontacten en -faciliteiten
- vestigen van bijzondere leerstoelen
- subsidiëren van activiteiten door studenten voor studenten
- verstrekken van beurzen en prijzen
- sociale zorg voor studenten

Alumniborrels in de Faculty Club

Bent u geïnteresseerd in uw universiteit? Bent u geïnteresseerd in contacten met andere alumni? Wilt u uw netwerk uitbreiden? Vanaf komend najaar worden in de Faculty Club regelmatig borrels georganiseerd voor alumni tot 35 jaar, en voor alumni van alle leeftijden. Een hapje, een drankje, een korte inleiding van een van uw collega's gastheren en gastvrouwen namens de Universiteit én de sfeervolle ambiance van het Academiegebouw staan garant voor een plezierige ontmoeting. In de volgende Illuster brengen we u op de hoogte van de data.

Projectsubsidies met steun van het K.F. Hein Fonds

Het K.F. Hein Fonds subsidieert dit jaar een aantal projecten op voordracht van het Utrechts Universiteitsfonds. Met deze subsidies wordt een onderdeel van de nalatenschap van de wereldberoemde wiskundige filosoof L.E.J. Brouwer bezorgd. Het Universiteitsmuseum voegt een topstuk aan haar collectie toe omdat het museum met de subsidie een walvis skelet kan conserveren, restaureren en presenteren. De Universiteitsbibliotheek krijgt een bijdrage om de beste publicaties van Utrechtse wetenschappers online beschikbaar te stellen.

Bestuur

Per 31 januari jl. heeft drs. Mascha Damen haar bestuurslidmaatschap van het Utrechts Universiteitsfonds neergelegd. Mascha beheerde de portefeuille PR en Marketing, en heeft dat met hart en ziel, én professionaliteit gedaan. Het bestuur zal haar inbreng missen en is hard op zoek naar een even goede opvolg(st)er.

Bijzondere leerstoelen

Benoemingen

- dr. A. Buijs is per 1 maart 2002 benoemd tot bijzonder hoogleraar 'Financiering' bij de faculteit Rechtsgeleerdheid.
- Mw. dr. J.A. Kilian is benoemd tot bijzonder hoogleraar 'Bio-fysische Chemie van Membranen' bij de faculteit Scheikunde. De benoeming is ingegaan op 1 mei 2002.

Eervol ontslag

De bijzondere leerstoel 'Juridische Vrouwenstudies' is omgezet in een structurele leerstoel. De benoeming van mw. Titia Loenen is omgezet van een bijzonder hooglerarschap in een 'gewoon' hooglerarschap.

Op diens verzoek heeft het bestuur eervol ontslag verleend aan prof. mr. J.J.C. Kabel, die in de afgelopen vijf jaar de bijzondere leerstoel 'Medierecht' bezette bij

de faculteit Rechtsgeleerdheid. Het eervol ontslag is ingegaan per 1 februari jl. Wegens vertrek naar het buitenland wordt per 1 augustus aanstaande eervol ontslag verleend aan prof. dr. A.W. Broekmans, één van de bezetters van de leerstoel 'Pharmaceutical Technology Assessment' bij de faculteit Farmaceutische Wetenschappen.

Regionale alumninetwerken

In april is per e-mail een brief uitgegaan naar alle Ufondsbeginstigers, voor zover hun emailadres bij ons bekend is (ca. 850 personen). Daarin werd de vraag gesteld of men geïnteresseerd zou zijn in de organisatie van alumni-activiteiten in de regio. Tot nu toe hebben ca. 150 begunstigers gereageerd, in grote mate positief. Een aantal van hen is bereid actief mee te werken. Komende periode maken we per regio een groepje van adviseurs. Zij bepalen datum, locatie en programma. Het is de bedoeling dat in de maanden september, oktober en november de bijeenkomsten plaatsvinden. U krijgt informatie via Illuster en het internet.

Ufonds-alumnipas 2002

Sinds 1886 zet het Utrechts Universiteitsfonds zich in voor de groei en de bloei van de Universiteit Utrecht. Dankzij de bijdragen van de begunstigers worden alumnicontacten onderhouden, bijzondere leerstoelen ingesteld, studentenactiviteiten ondersteund en op andere manieren bijgedragen aan het welzijn van de universiteit. Het universiteitsfonds nodigt de lezers van Illuster uit om begunstiger te worden. Dat kan met de bon verderop in dit blad. U betaalt minimaal €15,- per jaar. Als dank voor uw bijdrage ontvangt u de Ufonds-alumnipas.

Hiermee kunt u:

- Gratis lenen bij de Universiteitsbibliotheek
- Voordelig gebruik maken van Postacademisch Onderwijs
- Gebruik maken van het Studieloopbaancentrum
- Met korting de Botanische Tuinen bezoeken
- Goedkope evenementen organiseren bij Faciliteiten Bedrijf Utrecht
- Gebruik maken van aanbiedingen bij universiteitswinkel SOLARIS
- Goedkope verzekeringen afsluiten.

Wilt u meer weten van het Universiteitsfonds of de Ufonds-alumnipas? Bel of schrijf ons of bezoek onze webpagina's:
Utrechts
Universiteitsfonds/alumnibureau
Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht
tel.: (030) 253 80 25
fax: (030) 253 80 26
e-mail: ufonds@ufonds.uu.nl
www.ufonds.uu.nl
www.alumni.uu.nl

Algemeen

B.I.T.O.N.: tweede Verdieping?

De vereniging B.I.T.O.N. bekijkt de mogelijkheden tot verbouwen van het pand aan het Lucas Bolwerk. Of dit doorgaat en hoe het er uit komt te zien is nog niet bekend; deze vragen vormen de pijlers van de speurtocht die de "Tweede Verdieping" heet. Een project als dit is groot en onoverzichtelijk. Alle hulp is dan ook welkom: van leden, van andere verenigingen, maar ook van oud-leden die B.I.T.O.N. een warm hart toedragen. Denkt u dat u als oud-lid een rol kunt spelen in dit proces en lijkt het u leuk om weer eens wat met B.I.T.O.N. te doen? Neem dan contact op.

Oproep oud-B.I.T.O.N.-leden

Een aantal jaar geleden is de harde schijf van de computer op de studentenvereniging B.I.T.O.N. gecrasht. Hierdoor is onder andere het alumnibestand verloren gegaan. Graag zou de vereniging dit bestand weer opbouwen. Bent u oud-lid en wilt u in het bestand opgenomen worden, bel of mail uw gegevens door.

Meer informatie:

Anna Otto, ht Acquisitor, bestuur B.I.T.O.N. 2001-2002.
Telefoon: (030) 234 13 10, e-mail: biton@studver.uu.nl. Kijk ook op de website: www.biton.nl

V.U.G.S. Reünie

In het kader van het zestiende lustrum vindt er zaterdag 5 oktober 2002 een reünie voor oud-leden van de Vereniging van Utrechtse Geografie Studenten plaats. Deze dag wordt georganiseerd voor iedereen die ooit geografie of planologie heeft gestudeerd aan de Universiteit Utrecht. Dit is dé kans om oude studievrienden weer te zien.

Meer informatie:

www.vugs.nl en klik op Lustrum.

Students Piano Competition

Op vrijdag 25 oktober a.s. vindt in Muziekcentrum Vredenburg de finaleavond plaats van het 5e Internationaal Studenten Pianoconcours. Het concours is een initiatief van de Universiteit Utrecht en staat open voor getalenteerde studenten uit alle landen van de wereld, die het pianospel als hobby beoefenen.

Het pianoconcours is uitgegroeid tot een ontmoetingspunt voor muziek-liefhebbers. De vier voorgaande edities van het concours waren een groot succes en trokken in brede kring belangstelling.

De slotavond van dit jaar belooft weer een indrukwekkend evenement te worden. Drie finalisten spelen een solo-werk en een pianoconcert dat wordt begeleid door het Utrechtsch Studenten Concert.

Meer informatie:

Alumni kunnen deze bijzondere finaleavond in Vredenburg bijwonen. Meer informatie op www.pianocompetition.uu.nl. In Illuster van september wordt er nader op ingegaan en staat vermeld hoe u kaarten kunt reserveren.

Nieuwe Alumni-vereniging Duits

Al meer dan 90 jaar lopen er Utrechtse alumni 'Duits' rond. In die tijd is er veel gebeurd en veranderd. Het is daarom leuk en nuttig om bijeen te komen om ideeën, ervaringen en visitekaartjes uit te wisselen. Reden om een alumnivereniging Duits op te richten met de (voorlopige) naam AUGe (Alumnivereniging Utrechtse Germanisten).

Het doel van de vereniging is eenvoudigweg sociale en zakelijke contacten aangenaam en nuttig met elkaar te verenigen. AUGe zal jaarlijks op de Universiteitsdag (begin april) bijeen komen.

Als u in de organisatie wilt participeren en/of meedenken, dan wordt

Winnares van de vorige editie, Gemma Webster

u hierbij vriendelijk opgeroepen zich aan te melden. Een voorlopig bestuur bereidt dan de oprichtingsvergadering van AUGe voor. Eerst moet duidelijk worden hoeveel belangstelling er is voor een alumni-vereniging. Het zou daarom fijn zijn als iedere oud-student laat weten of hij/zij interesse heeft.

Meer informatie:

Contactpersoon:
drs. Reggy de Groot
Postadres: Universiteit Utrecht,
Duitse Taal en Cultuur, Trans 10,
3512 JK Utrecht. E-mail:
reggydegroot@tiscali.nl

Oproep PHEPH

PHEPH is op zoek naar nieuwe leden! Heeft u Medische Biologie gestudeerd aan de faculteit Geneeskunde van de Universiteit Utrecht, dan kunt u lid worden van de alumnivereniging PHEPH. U bent van harte welkom bij de jaarlijkse reünie. Bijna 200 oud-Medisch Biologen van 1984 tot nu zijn inmiddels lid. Er wordt jaarlijks een ledenlijst uitgebracht waarin u oud-studiegenoten kunt terugvinden. Daarnaast komt er twee maal per jaar een informatief magazine uit. Het lidmaatschap bedraagt slechts € 10,- per jaar.

Meer informatie:

Voor informatie en/of aanmeldingen kunt u mailen naar pheph@dds.nl, of een berichtje sturen naar PHEPH, Postbus 476, 3500 AL Utrecht.

Alumnivereniging Theater- film- en televisiewetenschap

'Keep in touch', zullen docenten van theater- film- en televisiewetenschap roepen na de uitreiking van een kersverse bul. Hiermee bedoelen ze dat je het eerste jaar na je afstuderen gratis lid bent van de gelijknamige Alumnivereniging. De oprichting van 'Keep in touch' is in 2002 officieel een feit geworden. De eerste ledenvergadering heeft plaatsgevonden en het nieuwe bestuur, dat maar liefst bestaat uit 9 leden, is gekozen. De bestuursleden zijn: Monique ten Boske (Statutair voorzitter); Clara Pafort-Overduin (statutair secretaris); Frank Peters (Statutair penningmeester); Wil Hildebrand; Ivo Chamuleau; Chiel Kattenbelt; Marije van Duijne Strobosch, Sara van Deelen en Caroline Zantonique. De vereniging heeft als doel het stimuleren van de contacten tussen oud-studenten onderling en oud-studenten met nieuwe studenten. Door het contact te intensiveren hopen de alumnivereniging en de opleiding de afstemming tussen de opleiding en de praktijk te optimaliseren. De oud-studenten hebben in veel gevallen behoefte om te weten wat er bij de opleiding speelt: óók, of misschien wel juist, na hun studie.

'Keep in touch' organiseert bijeenkomsten en hoopt met name door een uitgebreide website contact te houden met de leden. Maar ook het

geven van cursussen en workshops op het gebied van de theaterwetenschap behoort in de toekomst tot de mogelijkheden.

De website van de jonge vereniging voor oudgedienden is:

www.let.uu.nl/tftv/KeepInTouch

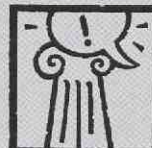
Op deze site kunnen (ex)studenten zich aanmelden. Schriftelijke aanmelding is mogelijk via:

Clara Overduin

KIT, p/a Kromme nieuwe gracht 29
kamer 143, 3512 HD Utrecht
Lidmaatschap kost € 12,50.

Uw eigen studentenkamer tentoongesteld?

Tijdens uw studententijd op kamers gewoond en ooit een foto van die kamer gemaakt? Zo ja, dan zouden wij deze foto wellicht goed kunnen gebruiken voor een tentoonstelling over 'studentenkamers door de tijd heen'. Bent u in het bezit van bruikbaar beeldmateriaal, dan kunt u dat sturen naar: de Uitwijk, t.a.v. de tentoonstellingswerkgroep, Leuvenlaan 19, 3584 CE, Utrecht, o.v.v. uw naam, adres, de datum waarop de foto gemaakt is en eventueel een leuke anekdote.

Utrechtse stellingen

Stellingen uit recente
Utrechtse proefschriften

Al heeft de euro een gouden ring,
het is en blijft een lelijk ding.

[Francine van Venrooij,
Geneeskunde]

Reductionisme is ook niet alles.

[Mario van der Stelt, Scheikunde]

Bungee-jumpen is net als sex:
de eerste keer is meestal meer
spannend dan leuk, en als er iets
scheurt is het waarschijnlijk niet
meer veilig.

[Martijn Jansma, Geneeskunde]

De geschiedenis leert dat de
menschheid niets van de
geschiedenis leert.

[Jan ter Heege, Aardwetenschappen]

'Houden van' is een werkwoord
(voor diegenen die denken dat
het vanzelf gaat).

[Liesbeth Dingboom, Diergeneeskunde]

Het koude water in de badkamer
is altijd kouder dan het koude
water in de keuken.

[Karen Hamoen, Geneeskunde]

De enige mensen die efficiënt
kunnen werken in bus, trein of
metro zijn de chauffeur, de
machinist en de conducteur.

[Pim van Putten, Biologie]

Goede onderzoekers kunnen om
5 uur naar huis.

[Ildiko van Rhijn, Geneeskunde]

Het slachten van gezonde koeien
als onderdeel van mikz-bestrijding
is bij de huidige wet- en regel-
geving even nodeloos als het
slachten van gezonde koeien ten
behoefte van vleesconsumptie.

[Ruth Zadoks, Diergeneeskunde]

Wie leeft om te werken heeft
geen leven.

[Aleidus Wolffer, Rechten]

De term 'niet-werkende moeder'
is een contradictio in terminis.

[Jan-Hermen Dannenberg,
Geneeskunde]

Net als in de liefde kan ook in de
wetenschap te veel concentratie
op techniek tot impotentie leiden.

[Maarten Lansberg, Geneeskunde]

Jaarlijkse David de Wiedlezing: 'Renaissance in het ziekenhuis'

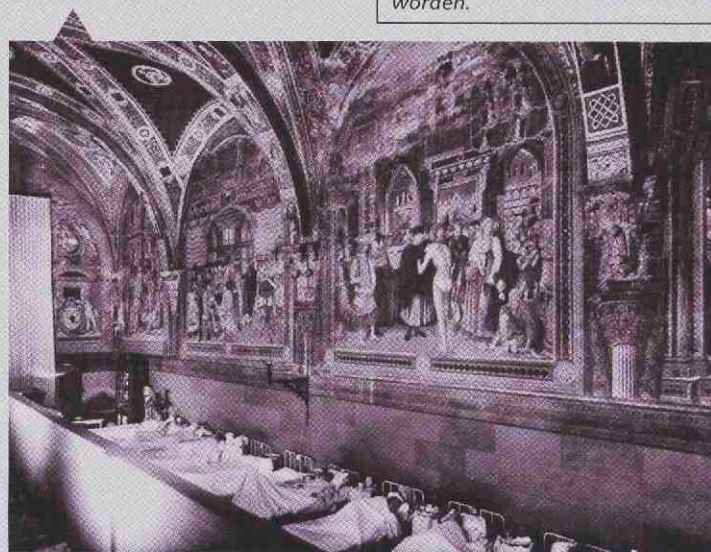
Op 24 mei hield prof. dr. Henk van Os de twaalfde David de Wiedlezing. Wetenschappers van naam uit binnen- en buitenland hebben de afgelopen jaren gesproken over wetenschappelijke en maatschappelijke thema's op het medisch-biologische vlak. De lezing van Van Os wierp een heel ander licht op de medische en biologische wetenschap. Zijn onderwerp was 'Renaissance in het ziekenhuis'. Hij behandelde dit thema aan de hand van een rondreis door Europa, waarbij hij ontdekt dat een kunsthistoricus soms pas fresco's van dichtbij kan bekijken als hij op ziekenbezoek komt. Aan het begin van zijn lezing stelt hij: 'Er is (...) niets op tegen om op zoek te gaan naar de zieke mens in de beeldende kunst, zoals bijvoorbeeld de vrouwenarts Van Dongen in een mooie publicatie van 1967 heeft laten zien. Maar die zoektocht onthult eigenlijk iets veel belangrijkers, waar medici en kunsthistorici veel van elkaar zouden kunnen leren. Ik

bedoel dat het ziekenhuis en de medische wetenschap eeuwenlang bronnen van inspiratie zijn geweest voor kunstenaars. Schilders schilderen niet alleen horrelvoeten, pestbuilen, rhinoscleromen en wat niet al, veel belangrijker is dat wat zich in ziekenhuizen afspeelde aan kunstenaars een nieuw zicht op de werkelijkheid gaf, dat beslissend was voor de inhoud en voor de vorm van hun kunst. In de Middeleeuwen werd door hen in ziekenhuizen een heel eigen religieuze thematiek zichtbaar gemaakt. Daarna ontdekten zij de betovering van de empirie, ze leerden er kijken naar de werkelijkheid. In de Romantiek zagen zij aan mensen wat de eerste psychiaters in hun ziel ontdekten en in de kunst van nu is de medische kennis opnieuw een bron van inspiratie geworden. Van dat alles laat ik u iets zien.'

Henk van Os (1938) werd in 1974 benoemd tot hoogleraar in de Kunst en Cultuurgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Van

1989 tot 1996 was hij algemeen directeur van het Rijksmuseum in Amsterdam. Sinds december 1996 is hij werkzaam als Universiteitshoogleraar aan de leerstoel Kunst en Samenleving van de Universiteit van Amsterdam.

De Stichting David de Wiedlezing organiseert jaarlijks een lezing door een (inter-)nationaal vooraanstaand wetenschapper of hoogwaardigheidsbekleder, over een actueel of bijzonder vraagstuk op medisch-biologisch terrein. De lezing van 24 mei is helaas in beperkte oplage gedrukt en kan dus niet besteld worden.

Pelgimsaal van het ziekenhuis in Siena

Jaarverslag 2001: De student centraal

'Kennisoverdracht en kennisvermeerdering, deze combinatie van onderwijs en onderzoek is de opdracht van een universiteit. Kennis overdragen aan jonge mensen en daartoe kennis vermeerderen in die gebieden die wetenschappelijk of maatschappelijk van belang zijn. Het is daarom dat we in Utrecht de student centraal stellen. De ontwikkeling van onze universiteit moet geleid worden in het perspectief van deze opdracht. Aan de combinatie van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek ontleen wij onze maatschappelijke functie.'

Aan het woord is de per 1 april 2001 aangetreden rector magnificus prof. dr. Willem Hendrik Gispén. Hij verwoordde in de drie woordjes de student centraal de inspiratie van waaruit de Universiteit Utrecht werkt, en daarmee tevens het thema van het jaarverslag 2001. Het jaarverslag verschijnt op 4 juli a.s.

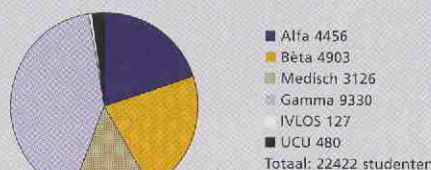
In het jaarverslag laten we voorbeelden zien van hoe de Universiteit Utrecht de student in de dagelijkse praktijk centraal stelt. Zo vertellen studenten over hun rol bij de invoering van het Utrechtse bachelor-masterstelsel, laten onderzoekers zien hoe zij jong talent begeleiden, en vertellen medewerkers over de verbouwing van een voormalig fysisch laboratorium tot studielandschap. Daarnaast bevat het jaarverslag de belangrijkste resultaten van het afgelopen jaar op het gebied van onderzoek, onderwijs, personeel, facilitaire voorzieningen en financiën.

Meer informatie:

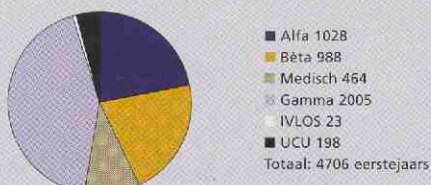
Alumni en andere geïnteresseerden kunnen het jaarverslag bestellen via telefoonnummer (030) 253 35 50. Daarnaast is het jaarverslag vanaf 10 juli ook in het Engels en het Nederlands beschikbaar op www.uu.nl/jaarverslag

Feiten en cijfers Universiteit Utrecht 2001

Verdeling van het aantal studenten per studierichting

Verdeling van het aantal eerstejaars per studierichting

- 65 opleidingen inclusief 18 lerarenopleidingen bij IVLOS
- 7564 medewerkers
- 465 hoogleraren en 152 bijzondere hoogleraren
- 390 promoties
- budget: 1294 miljoen gulden

Alumniservice

Algemeen

Op zoek naar de werkelijkheid - 365 jaar Universiteit Utrecht

De Stichting Stedelijke Fotografie Utrecht (SFU) schrijft sinds 1987 jaarlijks documentaire foto-opdrachten uit die de stad Utrecht in de breedste zin van het woord vastleggen. Ter gelegenheid van het 365-jarig bestaan van de Universiteit Utrecht in 2001 gaf de SFU de fotografen Andrea Stultiens en Hans Aarsman de opdracht om op geheel eigen wijze het thema Universiteit Utrecht uit te werken. Stultiens gaf haar fotoserie de titel 'Nooit meer denken'. Het werk van Aarsman is getiteld 'Ik bestaat niet'. De tentoonstelling Op zoek naar de werkelijkheid is tot en met 30 september 2002 te zien in het Universiteitsmuseum. Alumni kunnen het universiteitsmuseum gratis bezoeken met de bon in deze illustratie.

'Nooit meer denken'

Andrea Stultiens stelt in haar foto-

series de mens en zijn plaats in de gemeenschap centraal. Voor deze foto-opdracht verdiepte ze zich in de universitaire wereld met haar eigen regels en gewoonten. Aanvankelijk maakte de Universiteit Utrecht op Andrea de indruk van een grootschalig en onpersoonlijk instituut. Later wist ze contact te leggen met individuele studenten, docenten en onderzoekers en ontdekte met hoeveel passie zij kennis opdoen en overdragen. Door dit persoonlijk contact kwam de universitaire wereld tot leven en was er maar weinig te merken van een bureaucratisch en moeilijk toegankelijk geheel.

'Ik bestaat niet'

Hans Aarsman nam voor deze foto-opdracht het wezen van de universiteit, de wetenschap, als uitgangspunt en ging zelf op

onderzoek uit. Wetenschap is naar zijn mening voor een belangrijk deel gebaseerd op waarneming en gericht op doorgronding van de werkelijkheid. Menselijke waarneming is gekleurd door ervaringen en verloopt volgens patronen die in de loop van het leven in de hersenen zijn ingesleten.

In zijn teksten beschrijft Hans hoe moeilijk het is om uit deze patronen los te komen en jarenlange gewoonten te doorbreken. Hij onderzoekt hoe het proces van waarneming en bewustwording in de hersenen werkt. Hij vraagt zich af waarvoor de mens het bewustzijn eigenlijk nodig heeft. Zijn foto's tonen dingen, dieren en mensen.

'Nooit meer denken'

Foto: Andrea Stultiens

Dies Natalis 2002

Prof. dr. Hans Bertens, decaan van de faculteit der Letteren, hield op 26 maart de diesrede onder de titel 'moderne en postmoderne tijden'. De rede vond traditiegetrouw plaats in de Domkerk, ter gelegenheid van het 366-jarig bestaan van de universiteit.

Tijdens de Dies Natalis werden drie eredoctoraten uitgereikt. Mevrouw professor dr. Margaret Jacob ontving een eredoctoraat van de faculteit der Letteren voor haar belangrijke rol in het onderzoek naar de Nederlandse intellectuele geschiedenis in de periode 1650-1750.

De faculteit der Letteren reikte eveneens een eredoctoraat uit aan professor dr. Rudy van den Hoofd-akker (Rutger Copland). Zijn dichterlijke oeuvre mag tot het belangrijkste uit de Nederlandse poëzie worden gerekend. Daarnaast heeft hij binnen de psychiatrie en meer in het algemeen

binnen het hersenonderzoek in Nederland, een vooraanstaande rol gespeeld. De faculteit Natuur- en Sterrenkunde reikte een eredoctoraat uit aan professor dr. Randall Hulet, voor zijn baanbrekend onderzoek op het actuele gebied van de Bose-Einstein condensatie.

Programma alumnifestival Los Angeles

Eind september wordt het eerste Utrechtse filmfestival met Nederlandse films gehouden voor alumni die wonen en werken aan de Westkust van de Verenigde Staten (zie nieuws op pagina 4).

Het programma ziet er als volgt uit:

- 27 september (vrijdag)
Opening festival; film 'Soldaat van Oranje'; lezing Paul Verhoeven; venue: American academy (Oscar zaal)

- 28 september (zaterdag)
Film I; Lunch; Film II; Lezing Mijnhardt (perceptie tweede wereldoorlog in Nederland); Receptie voor UU-alumni en relaties; Film III
Venue festival programma: UCLA
Venue receptie: residentie Nederlandse consul-generaal Van Iterson
- 29 september (zondag)
Film IV; Film V; Lezing Kunsthistoricus USA (Nederlandse oorlogsprenten 16e/17e eeuw)
Venue festival programma: UCLA

Tijdens het festival is een tentoonstelling ingericht met Nederlandse anti-oorlogsposters. Het festival is toegankelijk per onderdeel, of met een passepartout.

- Programma alumni-bijeenkomst op zaterdag 28 september
UCLA, ca. 16.00 uur
Presentatie UU (ca. 15 minuten, door een van de leden CvB Utrecht)
Lezing Mijnhardt
(voor de overige onderdelen van

het programma gelden de normale toegangseisen)
Residentie Consul Generaal, ca. 17.30 - 19.30 uur
Ontvangst Universiteit Utrecht voor alumni en relaties
www.ufonds.uu.nl of
www.alumni.uu.nl

Onderwijs

Hoger Onderwijs Voor Ouderen - Najaarscursussen

HOVO Utrecht geeft wederom speciale cursussen, afgestemd op 50-plussers. [Op pagina 16 leest u meer over HOVO.] In juni verschijnt de gids met het aanbod over 2002-2003, met daarin weer een groot aantal cursussen van de Universiteit Utrecht. U kunt volgend najaar onder meer de volgende cursussen verwachten:

- *De weg der (christelijke) traditie*
Prof.dr. J. Visser, em. hoogleraar Godgeleerdheid

- *Boeddhisme*
Drs. A. Kamp
- *Het proces tegen Socrates*
Prof.dr. J. Blok e.a., Instituut voor Geschiedenis
- *De kidnapping van Oost-Europa*
Prof.dr. A. van Goudoever, University College Utrecht
- *Nederlanders tijdens de bezetting 1940-45*
Dr. G. Trienekens, Instituut voor Geschiedenis
- *De vitaliteit van Rome*
Drs. H. Schrijnemakers e.a., HOVO UU

- *Een wereld die wij verloren hebben?*
Dr. J. Aalbers, Instituut voor Geschiedenis
- *Onbehagen en protest. Vormen en thema's van maatschappelijk kritiek*
Prof.dr. L. Laeyendecker, em. hoogleraar Universiteit Leiden
- *Franse Literatuur en filosofie*
Dr. R. Stuip e.a., opleiding Franse taal en cultuur
- *Actuele thema's uit het strafrecht*
Dr. M. Boone e.a., Willem Pompe Instituut

- *Medische beeldvorming voor diagnostiek en therapie*
Prof.dr. M. Viergever e.a.

Meer informatie:

Het volledige aanbod van ca. 50 cursussen vindt u in de cursusgids. U kunt de gids vanaf half juni aanvragen bij het HOVO - secretariaat, postbus 80147, 3508 TC Utrecht, tel. (030) 253 34 83. www.hovoutrecht.nl.

Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap

Postacademische opleidingen

De Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap is een interfacultair instituut van de Universiteit Utrecht waar geïnspireerde medewerkers werken aan onderwijs, onderzoek en advies. Centraal staan actuele vraagstukken op het gebied van bestuur, beleid, organisatie en management. Voor ervaren leidinggevendenden bieden wij in 2002 o.a. de volgende opleidingen aan.

- *Leergang 'Strategisch management in de non-profit/ not for profit organisaties'*
De uitdaging tot het maken van strategische keuzen en het varen van een eigen koers staan centraal in deze tweejarige postacademische leergang die deelnemers afronden met het diploma 'Master of Strategic Management (MSM)'. Deelnemers worden door reflectie op eigen denken en handelen gestimuleerd om aangereikte theoretische concepten, visies en kaders in relatie te brengen met de eigen praktijksituatie.
Start: september 2002
- *Leergang 'Interculturalisatie van de zorg: psychosociale aspecten'*
Deze tweejarige postacademi-

sche Europese masteropleiding biedt hulpverleners, managers en beleidsmedewerkers in de gezondheidszorg, psychosociale hulpverlening en sociale dienstverlening wetenschappelijke en praktische inzichten in de begeleiding en behandeling van migranten, vluchtelingen en asielzoekers. Ook wordt aandacht besteed aan het ontwikkelen van zorgaanbod voor deze cliëntengroepen. Het uitwisselen van ervaringen op Europees niveau (met conferenties in Lisbon, Canterbury en Utrecht) staat centraal in deze leergang die deelnemers bij afronding het recht geeft op een mastertitel.
Start: november 2002

- *Master Course 'Management van Cultuurverandering'*
Strategisch omgaan met etnische en culturele diversiteit in organisaties staat centraal in deze zesdaagse leergang voor managers, P&O- adviseurs en beleidsmedewerkers. De aandacht gaat uit naar het managen van diversiteit in een organisatie, maar ook naar de wisselwerking tussen een organisatie en de multiculturele omgeving op basis waarvan dienstverlening tot stand komt.
Start: oktober 2002

- *Cursus 'Kwaliteit en implementatie in non-profit organisaties'*
Het doel van deze vierdaagse cursus is deelnemers inzicht te bieden in het kwaliteitsbeleid van de eigen organisatie én vanuit nieuwe aanvullende perspectieven te werken aan een zelf gekozen praktijkcase. Uitgenodigd worden managers, projectleiders en staffunctionarissen die verantwoordelijk zijn voor kwaliteit in de organisatie of organisatie-eenheid.
Start: oktober 2002
- *Cursus 'Organiseren en Leidinggeven'*
Deze postacademische cursus,

bestemd voor Aio's en Oio's van Nederlandse universiteiten, geeft gedurende negen dagen praktische inzichten en concrete vaardigheden op het gebied van organiseren en leidinggeven.
Start: najaar 2002

Meer informatie:

Voor meer informatie, folders en/of incompany opleidingen kunt u contact opnemen met het PAO-secretariaat van de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap
telefoon: (030) 253 63 38 / 93 82
e-mail: pao@usg.uu.nl
Internet: www.usg.uu.nl

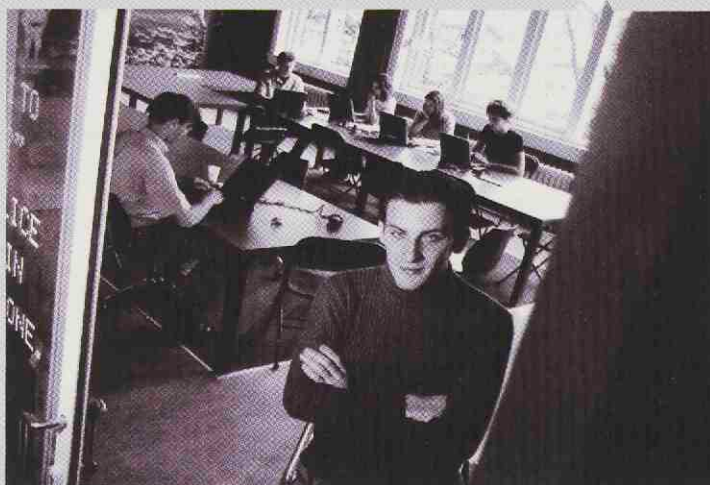

Foto: Kees Rutten

'De realiteit is dat de plaatselijke bevolking zich geen zier interesseert voor het bos. Voor hen is het nutteloos, gevaarlijk gebied waar de geesten in rondspoken. Het is van niemand en je kunt er maar beter landbouwgebied van maken.'

[Ecoloog drs. Mark van Nieuwstadt in de Volkskrant. Hij zag 'zijn' onderzoeksbos in Indonesië in vlammen opgaan.]

'Als de basis goed is, als er openheid en duidelijkheid is over de dingen die gebeuren, kan een kind heel wat aan. De ziel wordt echt niet zo gauw beschadigd. Kinderen weten heus wel dat er slechte mannen en vrouwen zijn, net zoals er stoute kinderen zijn. En met één verkeerde mededeling creëer je geen trauma. Vertel je kinderen dus dat er zowel goede als akelige dingen in het leven zijn. Je kunt ze wel geruststellen, maar de narigheid kun je niet wegnemen.'

[Oud-hoogleraar Klinische Psychologie prof.dr. Wim Wolters in Elsevier naar aanleiding van de moord op Pim Fortuyn en de schietpartij in Erfurt.]

'Ik ben fan van allerlei muzieksoorten maar houd als wetenschapper mijn distantie. Dat is het handige van werken met studenten: zij vertegenwoordigen allerlei subculturen. Ik kan me via hen zowel informeren over de stand van zaken op de EO-jongerendag als over Lowlands.'

[Cultuurpsycholoog (en sinds kort popprofessor) dr. Tom ter Bogt in het NRC.]

'Er zijn vele verschillende feministen. Maar de positie van witte vrouwen is hier de norm en alle andere feministische stromingen worden arrogant op achterstand gezet. In Amerika heeft het etnisch geïnspireerde feministisch debat allang gewoed. Daar zijn witte carrièrevrouwen geconfronteerd met de vraag: doen jullie het dan zo goed? Drie op de vier huwelijken lopen stuk, mishandeling binnen het huwelijk komt veelvuldig voor en voor opvoeding van de kinderen is geen tijd.'

[Hoogleraar Gender en Etniciteit prof. Glenda Wekker in de Volkskrant]

Algemeen

Zomercursussen De Uitwijk

Cultureel Studenten Centrum de Uitwijk organiseert deze zomer allerlei cursussen op de Uithof. Een uitstekende mogelijkheid om ontspanning, creativiteit en gezelligheid te combineren. Inspiratiebron en werkruimte worden gevormd door de architectuur, het landschap en de Botanische Tuinen van de Uithof. De volgende cursussen komen aan bod:

Van 29 juli t/m 2 augustus: Olieverfschilderen, Acrylschilderen, Yoga, Kartonage -Boekbinden, Kunstgeschiedenis: Rondom de Dom, Japanse teken- en schildertechnieken, Fotografie gevorderden en spel/drama Wedekind's Voorjaarsontwaken.

Van 5 t/m 9 augustus: Groot schilderen, Filosoferen onder de zon, Teken diverse technieken, Grafische technieken, Kunstgeschiedenis: De verborgen schatten van Utrecht, Fotografie basis en de Combinatiecursus boetsen & werken met spesteen.

In beide weken staan ook Beeldhouwen in natuursteen en Keramiek & Raku stoken op het programma. De cursussen zijn inclusief materialen en lunch.

Meer informatie:

www.uitwijk.uu.nl of vraag de folder aan: **Cultureel Studenten Centrum de Uitwijk, Universiteit Utrecht, Leuvenlaan 19, 3584 CE Utrecht, tel. (030) 253 34 02, e-mail: uitwijk@pobox.uu.nl**

Nieuw museumcafé in Universiteitsmuseum

Het nieuwe museumcafé van het Universiteitsmuseum is gevestigd in een monumentaal pand: Het Zaadhuis. Vroeger bewaarde men op de zolder van deze voormalige Oranjerie zaden van de planten uit de museumtuin De Oude Hortus. Beneden overwinterden de kuipplanten, waaronder oranje-bomen, oleanders en palmen.

De ontwerpers van het museumcafé, Drost + van Veen Architecten en Mars Interieurarchitecten, hebben voor de inrichting de oude functie als uitgangspunt genomen. Drie enorme rieten 'lampenkappen' ordenen de ruimte zoals vroeger de oranje-bomen deden. Op de plaats van de hoogste palm staat nu een buffetkast van minstens dezelfde

hoogte. Het resultaat is een 'stoer' museumcafé met een 'natuurlijk' karakter.

Het café beschikt over een groot, zonnig terras, dat grenst aan de museumtuin. De eerste en tweede verdieping van Het Zaadhuis zijn ingericht als vergaderruimtes, geschikt voor kleine ontvangsten of colleges.

Meer informatie:

Het Universiteitsmuseum is gratis voor studenten, medewerkers en alumni van de Universiteit Utrecht. Alumni krijgen gratis entree op vertoon van onderstaande bon.
www.museum.uu.nl
e-mail: info@museum.uu.nl

Foto: Sander Jacobs

Gratis naar het Universiteitsmuseum

Met deze bon krijgen alumni vanaf 2 januari 2002 gratis toegang tot het Universiteitsmuseum en museumtuin de Oude Hortus. De bon is geldig voor één persoon.

*Universiteitsmuseum
Lange Nieuwstraat 106
3512 PN Utrecht
Tel. (030) 253 80 08*

Geopend di t/m zo van 11.00 tot 17.00 uur.

De UFonds- Alumnipas 2002

Voor begunstigers van het Utrechts Universiteitsfonds

Stuur mij informatie over het Utrechts Universiteitsfonds en over de UFonds-alumnipas 2002

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoon:

Email:

Bon terugsturen naar: Utrechts Universiteitsfonds, Antwoordnummer 58501, 3508 VH Utrecht
Een postzegel is niet nodig

Adressen faculteiten

Utrechts universiteitsfonds/

Alumnibureau

Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 80 25 Fax: (030) 253 80 26
E-mail: ufonds@ufonds.uu.nl

Aardwetenschappen

Budapestlaan 4, 3584 CA Utrecht
(030) 253 50 50 Fax: (030) 253 50 30
E-mail: i.nix@geo.uu.nl

Biologie

F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16, Postbus 80088, 3508 TB Utrecht
(030) 253 22 76 Fax: (030) 253 45 26
E-mail: t.h.j.m.raaimakers@bio.uu.nl

Diergeneeskunde

Androclusgebouw, Yalelaan 1, Postbus 80163, 3508 TD Utrecht
(030) 253 48 51 Fax: (030) 253 77 27
E-mail: t.arsarv@vet.uu.nl

Farmaceutische Wetenschappen

F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16, Postbus 80082, 3508 TB Utrecht
(030) 253 73 13/253 25 25
Fax: (030) 251 39 53
E-mail: d.a.ondaatje@pharm.uu.nl

Geneeskunde

Stratum, Universiteitsweg 100, Postbus 80030, 3508 TA Utrecht
(030) 253 88 88 Fax: (030) 253 90 25
E-mail: t.m.v.takkeldij@med.uu.nl

Godgeleerdheid

Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 18 53 Fax: (030) 253 32 41
E-mail: seccr@theo.uu.nl

Letteren

Kromme Nieuwegracht 46, 3512 HJ Utrecht
(030) 253 61 05 Fax: (030) 253 60 83
E-mail: m.hoornenborg@let.uu.nl

Natuur- en Sterrenkunde

Princetonplein 5, Postbus 80000, 3508 TA Utrecht
(030) 253 32 84 Fax: (030) 253 92 82
E-mail: facbureau@phys.uu.nl

Rechtsgeleerdheid

Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht
(030) 253 70 18/253 70 17
Fax: (030) 253 73 00
E-mail: m.moerings@law.uu.nl

Ruimtelijke Wetenschappen

Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 20 44 Fax: (030) 254 06 04
E-mail: r.vanginneken@geog.uu.nl

Scheikunde

H.R. Kruijtbouw, Padualaan 8, 3584 CH Utrecht
Postbus 80083, 3508 TB Utrecht
(030) 253 37 93/253 37 91
Fax: (030) 253 30 72
E-mail: voorlichter@chem.uu.nl

Sociale Wetenschappen

Martinus J. Langeveldgebouw, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht
(030) 253 47 00 Fax: (030) 253 16 19
E-mail: bureau@fss.uu.nl

Wijsbegeerte

Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 18 31 Fax: (030) 253 28 16
E-mail: e.kas@phil.uu.nl

Wiskunde en Informatica

Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht
(030) 253 15 15/253 35 36
Fax: (030) 253 83 94
E-mail: beek@math.uu.nl

IVLOS

Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 34 00 Fax: (030) 253 27 41
E-mail: ivlos@ivlos.uu.nl

Publicaties

Colofon

Illustr 27, jaargang 7, juni 2002

Illustr is een gezamenlijke uitgave van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds, in samenwerking met faculteiten en verenigingen. Illustr verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 58.000.

Hoofdredacteur:
Twan Geurts

Redactie:
Armand Heijnen, Helène Ruys,
José Donders (eindredactie)

Redactieadvies:
Mascha Damen, Lamberthe de Jong, Arjan Kors,
Hendrik Spiering

Redactieraad:
Piet van Asseldonk, NOS eindredactie; Paul van den Hoven, hoogleraar linguïstiek UU; Joop Kessels, directeur communicatie UU; Bas Mesters, Adviesraad voor Wetenschap en Technologie; Frieda Pruijm, redacteur Opzij; Arie Smit, directeur TeleacNot

Aan dit nummer werkten verder mee:
Xander Bronkhorst, Tanny Dobbelaar, Marco van Duyvendijk, Erik Hardeman, Bas Haring, Margot van de Kamp, Janny Ruardy, Helène Ruys, Wijbrand Schaap, Paul Schnabel, Yvonne Sloodtjes, Chiara Soldati, Jurgen Swart, Vrouwke Tuinman, Leneke Visser, Johan Vlasblom, René Zonneveld

Foto's:
Marijn Alders, Harry Boerma, Marco van Duyvendijk, Sander Jacobs, Maarten Hartman, Evelyn Jacq, Bert Nienhuis, Ivar Pel, Stijn Rademaker, Kees Rutten, Andrea Stultiens.

Foto omslag:
Kees Rutten

Rubriekillustraties:
Marco Faassen

Ontwerp en opmaak:
WRIK (BNO), Utrecht

Druk:
Brouwer Rotatie

© Universiteit Utrecht
Illustr, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht. Overname van artikelen is -met bronvermelding- toegestaan. Het U-blad stelt op verzoek van de redactie eerder in het U-blad verschenen artikelen en illustraties beschikbaar aan Illustr.
Illustr is een productie van het Bureau Journalistieke Producties, een samenwerking tussen het Communicatie Service Centrum van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsblad.

ISSN:
1338-4703. Voor toezending is gebruik gemaakt van het alumnibestand van de Universiteit Utrecht

Oproep aan de lezer

Illustr 28 verschijnt in september 2002. Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u toezenden aan de redactie voor 20 juli 2002. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden mededelingen te weigeren of in te korten.

Redactie-adres:
Illustr
Postbus 80125
3508 TC Utrecht
tel.: (030) 253 26 51
fax: (030) 253 36 85
e-mail: illustr.redactie@csc.uu.nl
Voor adreswijzigingen: illustr@csc.uu.nl

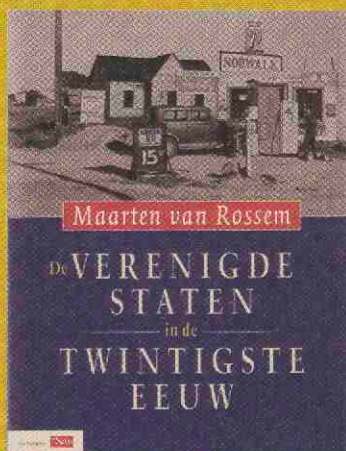
Cioran's kijk op het leven

De Roemeense schrijver Emil Cioran (1911-1995) was een piekeraar die niets moest hebben van de traditionele systeemfilosofen zoals de 'klassieke' Grieken en Duitsers. Hij voelde zich meer thuis bij het gedachtegoed van levensfilosofen en schrijvers als Nietzsche, Spengler en Dostoevski, door wie hij tijdens zijn studie filosofie sterk beïnvloed was. Ondanks, of waarschijnlijk meer dankzij zijn weinig fleurige kijk op het bestaan wist hij een indrukwekkend oeuvre bij elkaar te schrijven, vooral na 1937, toen hij als vrijwillig banneling in Parijs woonde.

Maarten van Buuren, hoogleraar bij het Centrum voor Frankrijkstudies, vertaalde Cioran's *La Tentation d'exister* uit 1956, een bundel essays. Die gaan onder andere over geschiedenis, de westerse beschaving, de roman, de mystici en het joodse volk, onderwerpen die nog steeds actueel zijn. In het voorwoord schetst Van Buuren de persoon Cioran kort en licht hij de 'eigenaardigheden' van zijn taalgebruik toe. Cioran was een man van paradoxen, dol op zinspreuken die 'geraffineerd gebruik maakte van persoonlijke voornaamwoorden'. De vertaling van een zo gewogen tekst zal niet eenvoudig zijn geweest, maar is toch goed gelukt: het boek is in het Stedelijk Museum van Amsterdam tentoongesteld tussen de Best Verzorgde Boeken van 2001. Bovendien inspireerde Van Buuren's vertaling de uitgever tot het opzetten van een serie 'beschouwelijk werk', met essays van eigenzinnige denkers en schrijvers.

Emil Cioran: Bestaan als verleiding. Vertaald en van een inleiding voorzien door Maarten van Buuren. Historische Uitgeverij. Prijs: €22,46.

[ModK/Ublad]

Geschiedenis is Leuk!

Wat zijn belangstelling betreft lijkt Maarten van Rossem de vleesgeworden omnivoor. Op tv heeft hij verstand van literatuur, in de krant van actuele politiek en op de universiteit van de Nederlandse, twintigste-eeuwse geschiedenis. Want dat is zijn leeropdracht, hoewel hij toch eigenlijk vooral Amerika-specialist is. Dat blijkt maar weer eens uit zijn uit 1984 stammende handboek 'De Verenigde Staten in de Twintigste Eeuw', waarvan onlangs een geactualiseerde versie verscheen. De merkwaardig verlopen presidentsverkiezingen van 2000 worden beschreven. En zelfs elf september heeft Van Rossem nog in zijn boek kunnen verwerken. Hij laat zien, hoe machtig de VS eigenlijk zijn, onder meer in het mobiliseren van hun bondgenoten en het geven van reprimandes aan dwarsliggers waar het de strijd tegen het internationale terrorisme betreft.

Meer dan eens komt de columnist om de hoek kijken. De toon vraagt soms meer van doen te hebben met een commentator dan met een wetenschapper. Een notenapparaat kent het boek niet, en onderzoek lijkt Van Rossem er niet voor gedaan te hebben. 'Geschiedenis moet vooral leuk zijn', heeft de auteur ooit gezegd. Archieven induiken en nootjes schrijven vindt hij kennelijk niet leuk. Voor een goede synthese hoeft dat ook niet per se, bewijst

de omnivoor maar weer eens. En dat lezen over geschiedenis leuk kan zijn, bewijst deze ruim 500 pagina's tellende pil óók al.

Maarten van Rossem. De Verenigde Staten in de Twintigste Eeuw. Uitg. SDU. ISBN 9012092981. Prijs: €31,50.

[AH/Ublad]

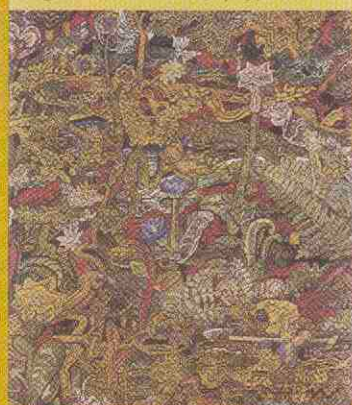
Eerste viool

De Nederlandse Gouden Eeuw. Valt daar nog iets nieuws over te melden? In het recent verschenen boek 'Gouden eeuw. Het raadsel van de Republiek' van de Utrechtse sociaal-historicus prof. dr. Maarten Prak wordt dat ook niet beoogd of het moet de behoefte zijn om expliciet antwoord te geven op de vraag: welke factoren lagen ten grondslag aan deze welvarende eeuw? De Republiek maakte in politiek opzicht een tegendraadse beweging door: waar in de rest van Europa het streven naar centralisme hoogtij vierde, meer macht voor de koning ten koste van de invloed van feodale vorsten, verfiende de Republiek der Verenigde Nederlanden juist zijn decentrale constellatie. Je zou kunnen zeggen dat de Republiek in politiek opzicht een conservatieve koers voer, maar kennelijk wel eentje die haar in economisch en cultureel opzicht geen windeieren legde. Het raadsel is dat dit vrijwillig verbond van steden en staatjes in internationaal-economisch opzicht een eerste viool speelde. Het relaas van Prak over dat raadsel is meeslepend, ook al bevat het weinig nieuws. Het boeiende zit in de accenten die hij legt en de afwisseling van grote lijn en individuele lotgevalen. Een leesbaar boek voor breed publiek.

Maarten Prak. Gouden Eeuw. Het raadsel van de Republiek. Uitg. Sun, Nijmegen. Prijs: €22,50.

[AH/Ublad]

LEONIE DE GOEI De psychohygiënist
Psychiatrie, cultuurkritiek en de beweging voor geestelijke volksgezondheid in Nederland, 1924-1970 SUN

Zenuwlijders en krankzinnigen

De psychiatrie van 1900 was overzichtelijk, met twee soorten patiënten. De zenuwlijders met lichte klachten als vermoeidheid en lusteloosheid, en de krankzinnigen die zo verward of agressief waren dat ze in 'gestichten' werden opgesloten. Gespecialiseerde hulpverleners waren er nauwelijks. In de loop van de afgelopen eeuw kreeg Nederland een legertje van zo'n 50.000 'psy-professionals' die jaarlijks vier procent van de bevolking in hun behandelkamers verwelkomen. De Utrechtse alumna Leonie de Goei, onderzoeker aan het Trimbos Instituut, beschrijft in de handelseditie van haar proefschrift 'De Psychohygiënist' de ontwikkelingen in de psychiatrie en welke maatschappelijke bewegingen, organisaties en personen achter de 'psychohygiëne' zaten. Daarnaast onderzocht ze de relatie tussen psychohygiëne en de psychiatrie. De Goei beschrijft hoe de toenemende aandacht voor de verzorging van de psyche gepaard ging met maatschappelijke ontwikkelingen en de rol van de Nederlandse variant van de Amerikaanse Mental Hygiene Movement. Jammer dat de laatste dertig jaar buiten de scope van het proefschrift vallen, maar je kunt niet altijd alles hebben.

Leonie de Goei: De Psychohygiënist. Psychiatrie, cultuurkritiek en de beweging voor geestelijke volksgezondheid in Nederland, 1924-1970. Uitgeverij Sun, Nijmegen. Prijs: €31,50.

[ModK/Ublad]

Column Bas Haring

Vragenschap

Een universiteit leidt op tot wetenschapper. In ieder geval tot voor kort. Je was pas echt klaar als je doctor was. Straks ben je al klaar wanneer je bachelor bent; dat scheelt een boel tijd. Ik ben ook wetenschapper. Of beter gezegd; ik ben als zodanig opgeleid.

Wetenschap is het geheel van het weten. Maar we weten zo weinig. Op zich is dat niet zo erg. Maar we weten zo weinig dat we zo weinig weten. En dat is wel erg.

Ikzelf weet helemaal niets van economie – zelfs niet op de middelbare school gehad. En ik vroeg onlangs aan een afgestudeerd econoom of hij me kon vertellen wat geld nu eigenlijk was. Ik vond dat altijd maar een lastig gegeven: geld. Maar de econoom wist het niet.

Wat navraag leerde dat helemaal niemand weet wat geld precies is; zelfs de knapste wetenschapper niet. Dus op zich was 't niet zo vreemd dat de econoom het ook niet wist. Maar wat me wel verbaasde; hij wist niet dat hij het niet wist! Hij had er nog nooit over nagedacht en hij had zich nog nooit goed afgevraagd wat geld nou precies was. Een econoom nota bene.

Ik ben benieuwd hoeveel biologen zich wel eens hebben afgevraagd wat nou dat leven precies is dat ze bestuderen. En hoeveel psychologen hebben wel eens stilgestaan gestaan bij de betekenis van de 'psyche'? We weten niet wat een psyche is, we weten niet wat het leven is, en we weten niet wat geld is. Het zijn waarschijnlijk ook helemaal geen weetbare dingen; het zijn woorden. Woorden die ervoor zorgen dat we de wereld om ons heen wat beter begrijpen. Maar ik denk wel dat het goed is om te weten dat we het niet weten.

De wetenschap zou wat plaats moeten maken voor de weet-niet-schap of de vragenschap. Eigenlijk is dat heel gemakkelijk. Bij alles wat je in je vakgebied zeker denkt te weten stel je de vraag 'Is dat zo?'. Net als een kind. Heel irritant misschien. Maar wel verhelderend. En eerlijk bovendien.

[Bas Haring is auteur van het populair wetenschappelijke boek 'Kaas & de Evolutietheorie', voor nieuwsgierige mensen vanaf 11 jaar. Hij won daarmee de Gouden Uil voor jeugdliteratuur en de Eureka! Hij studeerde in 1992 af in Cognitieve Kunstmatige Intelligentie, promoveerde bij de Faculteit Wiskunde & Informatica. Momenteel is hij onder andere coördinator van de masteropleiding mediatechnology aan Universiteit Leiden.]

Reageren? Illustr.redactie@csc.uu.nl

De zisprong

Opmerkelijke loopbanen

Robert Rook: 'Zodra ik verkooptalent krijg, zeg ik mijn baan op'.

Foto: Ivar Pel

Een goed gesprek

Robert Rook studeerde in 1993 af in de mathematische logica. Tegenwoordig speelt hij piano met zijn eigen jazztrio.

'Een echte 'zispronger' ben ik niet', vindt Robert Rook. 'Ik ben niet van loopbaan geswitcht. Ik heb altijd piano gespeeld en dat zal ik ook altijd blijven doen. Tóch ben ik wiskunde gaan studeren. Op de middelbare school was ik daar re-te-goed in. Ik heb nog getwijfeld tussen wis- en natuurkunde, maar ik ben erg onhandig in het uitvoeren van proefjes. Bovendien interesseert de theoretische kant mij het meest. Dus ben ik wiskunde gaan doen, met natuurkunde als bijvak.'

Schnabbels

In 1993 studeerde Robert Rook af in de grondslagen van de wiskunde. 'Ik wilde promoveren, maar het was moeilijk om een plek te krijgen. Toen ben ik de lerarenopleiding gaan doen, in de hoop dat ik naast lesgeven lekker veel zou kunnen pianospelen.' De lerarenopleiding bleek een ramp. 'Uitleggen kan ik goed, maar politieagent spelen, dat is niets voor mij.' Hij besloot te gaan leven van de muziek, maar ook dat bleek niet ideaal. 'Je moet alles aannemen wat je pakken kunt. Dus ook schnabbels op feesten en partijen, waar ik helemaal geen zin in had. De inkomsten uit jazz zijn altijd beperkt. Zelfs beroemde jazzmusici werken erbij, meestal als docent op het conservatorium.'

Robert heeft een parttime baan als programmeur. 'Nu speel ik alleen nog de dingen die ik leuk vind.' In 1997 kwam zijn cd 'Introducing Rook' uit bij VIA Records. Hij speelt in binnen- en buitenland. In het verleden met het Wim Overgaww Kwartet en Ferdinand Povel, tegenwoordig met zijn eigen Robert Rook trio.

Hoogtepunten

Zijn huiskamer is spaarzaam ingericht. Boven de elektrische piano hangt een foto in bruintinten van Miles Davis. Overal slingeren cd's en cassettebandjes. Robert laat enkele van zijn jazzimprovisaties horen. 'Improviseren is zoiets als praten. Als je de taal goed spreekt, en weet hoe je je mond en lippen moet bewegen, dan gaat het vanzelf. Ik studeer uren per dag, want hoe beter mijn techniek, hoe minder energie het kost.'

Robert speelt zo vaak mogelijk met zijn trio. 'Met muzikaal improviseren ontstaat soms een heel goed gesprek. Het zijn hoogtepunten.'

Had Robert niet liever aan het conservatorium willen studeren? 'Absoluut niet! Ik ben autodidact. Daardoor heb ik mijn eigen stijl ontwikkeld. Ik heb de dingen in mijn eigen volgorde kunnen leren.' Een droge roffel met zijn bonkige vingers op tafel. 'Ik ben altijd zeker geweest over het plezier in het spelen. De laatste tien, vijftien jaar ben ik ook zelfverzekerd over de kwaliteit van mijn spel. Het enige waar ik niet zelfverzekerd over ben, is mijn verkooptalent! Als ik dat heb verworven, zeg ik mijn baantje op.'

[Tanny Dobbelaar]